

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील र विपद्
पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

दुर्गा भगवती गाउँपालिका
रौतहट जिल्ला

तयार गरेको मिति : २०७६ साल पौष महिना
अद्यावधिक गरेको मिति : २०७८ साल श्रावण महिना

सन्देश :

प्रमुख जिल्ला अधिकारीको सन्देश

जिल्ला समन्वय समितिका अधिकारीको सन्देश

कृतज्ञता ज्ञापन : दुर्गा भगवती गाउँपालिका अध्यक्षबाट योजना तर्जुमा र यसको कार्यान्वयनबारे धन्यवाद दिदै आफ्नो भनाइ राख्ने ।

विषय सूची	पेज नं
कभर पेज	१
प्रमुख जिल्ला अधिकारीको सन्देश	२
जिल्ला समन्वय समिति संयोजको सन्देश	३
गाउँपालिका अध्यक्षको मन्तव्य	४
विषय सूची	५-६

खण्ड क : स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशील योजना

परिच्छेद १: प्रारम्भिक परिचय

१.१. दुर्गाभगवती गाउँपालिकाको परिचय	७
१.२ जलवायुजन्य, हावापानी र भूउपयोग आदिको अवस्था र प्रभाव	७-८
१.३ गाउँपालिकाभित्र भएर बग्ने खोलानाला तथा नदी तिनबाट पर्ने प्रभाव	८
१.४ जातजाति अनुसारको जनसङ्ख्या	८
१.५ उमेर अनुसार र संकटासन्न जनसङ्ख्या	८
१.६ अपाङ्गताको विवरण	९

परिच्छेद २. गाउँपालिकाको विपद् तथा जलवायुजन्य जोखिम विश्लेषण

२.१ प्रकोप स्तरिकरण	१०
२.२ विपद्को ऐतिहासिक समय रेखा	११-१२
२.३ जोखिममा रहेको तत्वहरु	१३-१५
२.४ विपद् जोखिम विश्लेषण	१६-१८
२.५ प्रकोप, मौसमी तथा बाली पात्रो	१९-२१
२.६ जलवायू परिवर्तन र यसको असर	२२
२.७ संस्थागत विश्लेषण वा सम्बन्ध चित्र	२३
२.८. स्रोतको उपलब्धता तथा पहुँच	२४-२६

परिच्छेद ३. योजना

३.१ योजनाको परिचय, आवश्यकता तथा महत्व	२७
३.२ योजनाको दिर्घकालिन सोंच, ध्येय, लक्ष्य, उद्देश्य, तथा रणनीति	२७-२८
३.२.१ दुरदृष्टी र ध्येय	२८
३.२.२ लक्ष	२८
३.२.३ उद्देश्य	२८
३.२.४ रणनीति	२९
३.२.५ योजनाका सीमा	२९
३.२.६ योजना निर्माण प्रक्रिया विधि	२९
३.२.७ योजना कार्यान्वयन रणनीति	३०
३.२.८ योजनाको अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा पुनरावलोकन :	३०
३.२.९ बहुप्रकोपको जोखिम न्यूनीकरण सन्दर्भमा दुर्गा भगवती गाउँपालिकाको नीति निर्माण, जनचेतना अभिवृद्धि, क्षमता अभिवृद्धि र जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धि क्रियाकलापहरु	३१-३९

खण्ड ख : विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना

परिच्छेद १ : परिचय

१.१ पृष्ठभूमी	४०
१.२ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्य	४०
१.३ सरोकारवाला संस्थाहरुको पहिचान (आपतकालिन अवस्थामा सहयोग गर्न सक्ने संस्थाहरु)	४१
१.४ क्लष्टर (विषयगत क्षेत्र) को पहिचान	४२

परिच्छेद २ : आपतकालिन प्रतिकार्य योजनाका क्रियाकलापहरु (बाढी)

१. क्लष्टर:समन्वय, सूचना, संचार र खोज तथा उद्धार (प्रतिकार्य र पूर्वतयारीका कार्यहरु)	४३-४६
२. क्लष्टर : खाद्यान्न तथा नगद व्यवस्थापन (प्रतिकार्य र पूर्वतयारीका कार्यहरु)	४७-५०
३. क्लष्टर : गैर खाद् सामग्री तथा आवास (प्रतिकार्य र पूर्वतयारीका कार्यहरु)	५१-५४
४. क्लष्टर : स्वास्थ्य तथा पोषण (प्रतिकार्य र पूर्वतयारीका कार्यहरु)	५५-५८
५. क्लष्टर : खानेपानी तथा सरसफाई (प्रतिकार्य र पूर्वतयारीका कार्यहरु)	५९-६२
६. क्लष्टर : शिक्षा (प्रतिकार्य र पूर्वतयारीका कार्यहरु)	६३-६६
७. क्लष्टर : संरक्षण (प्रतिकार्य र पूर्वतयारीका कार्यहरु)	६७-७०

परिच्छेद ३ : पुनर्लाभका क्रियाकलापहरु (पुनर्निर्माण र पुनर्स्थापना)

१. भौतिक पूर्वाधार	७१-७२
२. जिविकोपार्जन	७३
३. खानेपानी र सरसफाई	७४
४. शिक्षा	७५
५. स्वास्थ्य र पोषण	७६
६. संरक्षण	७६७

परिच्छेद ४ :

खण्ड क : स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना

परिच्छेद १: प्रारम्भिक परिचय

१.१. दुर्गाभगवती गाउँपालिकाको परिचय

दुर्गा भगवती गाउँपालिका रौतहट जिल्लामा पर्दछ। यस गाउँपालिकामा २०६८ को गणना अनुसार जिल्लाको पार्श्व चित्रमा उल्लेख भए अनुसार जम्मा घर संख्या ३८१२ र जनसंख्या महिला १०८०७ र पुरुष ११८९२ गरी २२६९९ जम्मा रहेका छन्। यहाँ अधिकांश हिन्दु धर्म मान्ने मानिसहरू रहेका छन्। साथै यहाँ यादव, कोइरी (कुशवाहा), राजपुत, ब्राम्हण, कायस्थ, तेली, कानु, सोनार, कलवार, मुसलमान, थारु (चौधरी), नेवार, मगर, राई, चमार, दुसाद, डोम, हलखोर आदि भने विभिन्न धर्म मान्ने मानिसहरूको बसोवास रहेको पाईन्छ र समावेशी समाज रहेको छ। यस गाउँपालिका सदरमुकाम गौर बाट ७ किलो मिटर दक्षिणमा पर्दछ। यस गाउँपालिकाको क्षेत्रफल २८.१ वर्ग कि.मि रहेको छ। यस गाउँपालिकामा अधिकांश मानिस कृषि पेशा र पशुपालनमा आश्रित रहेका छन्। परम्परागत खेति तथा पशुपालनमा मानिसहरूको ध्यान रहेको पाईन्छ। केही व्यक्तिहरूले सानातिना व्यापार व्यावसाय गरेर जिविकोपार्जन गरेको पाईन्छ भने केही मानिस सरकारी तथा गैर सरकारी निकायमा नोकरी गरेको र विपेशगरी वैदेशिक रोजगार लागि धेरै मानिस विदेशिएको पाईन्छ। यस गाउँपालिकाको हावापानी वार्षिक औसत वर्षा २१२५ मिलिमिटर, अतिकतम तापक्रम ४०.८० सेन्टिग्रेट, न्यूनतम तापक्रम ५ डिग्री सेल्सियस सम्म रहने गर्दछ।

दुर्गा भगवती गाउँ पालिका बहुप्रकोपबाट प्रभावित गाउँपालिका मध्ये पर्दछ। बाढीबाट डुवान, कटान र पटान यस पालिकाको प्रमुख प्रकोप हो भने, वन्यजन्तुआतंक, खडेरी, शीतलहर, आगलागी, हावाहुरी, असिना, सडक दुर्घटना र सर्पदंश अन्य प्रकोपको रूपमा रहेको छ। यसैगरी भूकम्पय जोखिम पनि यस गाउँपालिकाको अर्को प्रकोपको रूपमा रहेको छ। यस गाउँपालिका भित्र भएर बग्ने नदी र खोलानाला भांभ, बागमती र मनुस्मारा हो भने यी नदि किनाराको नजिक रहेका घरधुरी र मानिसहरूको अवस्था जोखिममा रहेको पाईन्छ। वर्षातको समयमा बागमती नदीले भांभ नदीलाई थुनीदिने हुनाले भांभ नदीको पानी वस्तीमा पसी धनजनको क्षति हुने गरेको छ। यसैगरी वन्यजन्तुबाट अन्नवालीको क्षति यस गाउँपालिकाको अर्को ठुलो प्रकोपको रूपमा रहेको छ। प्रत्येक वर्ष नीलगाई, बंदेलले लगाएको अन्नवाली नष्ट हुने गरेको छ। यसका साथै वन्यजन्तुले मानिसहरूलाई पनि आक्रमण गरी घाइते गर्ने गरेको छ भने कहिलेकाही मृत्यु पनि हुने गरेको छ।

यसका साथै बाढीको समयमा र अन्य समयमा सर्पदंशले मानिसहरूको मृत्यु हुने गरेको छ। जलवायु परिवर्तनका कारण र सिंचाईको सवै क्षेत्रमा पहुँच नपुगेको कारण खडेरीको समस्या पनि यस पालिकाका हुने गरेको छ। गरीबीका कारण यस पालिकाका गरीब समुदायका व्यक्तिहरू विशेष गरी वृद्धवृद्धा र बालबालिकाहरू शीतलहरबाट प्रभावित हुने गरेको छन्। प्रत्येक वर्ष २, ३ जना वृद्धवृद्धाहरूको चिसोको कारण मृत्यु हुने गरेको छ भने बालबालिकाहरूमा निमोनिया जस्ता रोगहरू देखिने गर्दछ। यसैगरी हावाहुरी, असिनाले पनि अन्नवाली साथै धनजनको क्षति हुने गरेको छ। सडकको पहुँच र सवारी साधनको वृद्धिले सडक दुर्घटनाको जोखिम पनि बढाएको छ। अधिकांस घरहरू फुसका भएका कारण आगलागीले पनि प्रत्येक वर्ष क्षति हुने गरेको छ।

१.२ जलवायुजन्म, हावापानी र भूउपयोग आदिको अवस्था र प्रभाव :

यस गाउँपालिकाको हावापानी वार्षिक औसत वर्षा २१२५ मिलिमिटर, अतिकतम तापक्रम ४०.८० सेन्टिग्रेट, न्यूनतम तापक्रम ५ डिग्री सेल्सियस सम्म रहने गर्दछ। भू-उपयोग :

क्र.स	विवरण	क्षेत्रफल हे
१	कृषी क्षेत्र	१९९४०
२	बन तथा चरन क्षेत्र	५०५०
३	आवास क्षेत्र	३३०५०
४	नदीनालाले ओगटेको क्षेत्र	६००२५
५	तालतलैया	३४३०

६	सीमसार क्षेत्र	३३५८०
७	औद्योगिक क्षेत्र	०००
८	सडकले ओगटेको क्षेत्र	४०८५०
९	अन्य	१२३७५
		२०८३००

श्रोत: गाउँपालिका प्रोफाइल

१.३ गाउँपालिकाभित्र भएर बग्ने खोलानाला तथा नदी तिनबाट पर्ने प्रभाव

यस गाउँपालिका भित्र भएर बग्ने नदी र खोलानाला भ्रांभ्र, बागमती र मनुस्मारा हो भने यी नदि किनाराको नजिक रहेका घरधुरी र मानिसहरुको अवस्था जोखिममा रहेको पाईन्छ । वर्षातको समयमा बागमती नदीले भ्रांभ्र नदीलाई थुनीदिने हुनाले भ्रांभ्र नदीको पानी वस्तीमा पसी धनजनको क्षति हुने गरेको छ । यसैगरी मनुस्मारा नदी र बागमती नदीमा लगाएको बांध फुटने कारणले पनि डुवान हुने गरेको छ । विगत वर्ष बागमती नदीलाई वडा नं ५ मा जान नदिन खनेर सिधा पारिएको कारण २०७६ को बाढीले वडा नं ५ पारी वडहर्वामा क्षति नभएको अवस्था रहेको थियो ।

१.४ जातजाति अनुसारको जनसङ्ख्या

वडा नं.	जम्मा			
	घरधुरी	महिला	पुरुष	जम्मा जनसंख्या
१	८०२	२३३३	२६१६	४९४९
२	८०५	२३२९	२५४८	४८७७
३	५६४	१५७७	१७६९	३३४६
४	६९८	२०८२	२२४१	४३२३
५	९४३	२४८६	२७१८	५२०४
जम्मा	३८१२	१०८०७	११८९२	२२६९९

श्रोत: गाउँपालिका प्रोफाइल

१.५ उमेर अनुसार र संकटासन्न जनसङ्ख्या

वडा नं.	४ वर्षभन्दा मुनि	५-१४ वर्ष	६० वर्षमाथि	सुत्केरी	गर्भवती	परिवारमा वयस्क व्यक्ति नभै वालवालिका मात्र	श्रमिक वालवालिका	कुपोषित वालवालिका	अति गरीव परिवार ३ महिना भन्दा कम खान पुग्ने	६ महिना भन्दा कम खान पुग्ने
१	३६७	९२४	२५०							
२	६३६	१३११	४०८							
३	४२७	१०३९	३७२							
४	५४३	१५१२	४४४							
५	६८७	१३८५	३८३							
जम्मा	६६०	६१७१	१८५७	३७३	३८८	७०	१८१	२२	१३१	४५१

श्रोत: गाउँपालिका प्रोफाइल

१.६अपाङ्गताको विवरण

क्र.सं.	अपाङ्गताको प्रकार	महिला	पुरुष	जम्मा
१	शारीरिक (Physical) अपाङ्गता	३३	६०	९३
२	कम देख्न सक्ने (Low Vision) अपाङ्गता	२२	२८	५०
३	पूर्ण रुपमा सुन्न नसक्ने (Deaf to hearing) अपाङ्गता	१४	१८	३२
४	पूर्ण रुपमा देख्न नसक्ने (Deaf Blind) अपाङ्गता	१	२	३
५	बोल्न नसकिने(Speech Problem) अपाङ्गता	१३	२५	३८
६	मानसिक (Mental) अपाङ्गता	२	१२	१४
७	ज्ञानी (Intellectual) अपाङ्गता	४	५	९
८	बहु (Multiple) अपाङ्गता	२	५	७
जम्मा		९१	१५५	२४६

परिच्छेद २. गाउँपालिकाको विपद् तथा जलवायून्य जोखिम विश्लेषण

२.१ प्रकोप स्तरिकरण

प्रकोप	बाढी	आगलागि	शितलहर	सुखा खडेरी	हावाहुरी	सडक दुर्घटना	सर्प दशं	असिना	नीलगाई
बाढी	X	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी
आगलागि	X	X	शितलहर	सुखा खडेरी	हावाहुरी	सडक दुर्घटना	सर्प दशं	असिना	नीलगाई
शितलहर	X	X	X	शितलहर	शितलहर	शितलहर	शितलहर	शितलहर	नीलगाई
सुखा खडेरी	X	X	X	X	सुखा खडेरी	सडक दुर्घटना	सुखा खडेरी	सुखा खडेरी	नीलगाई
हावाहुरी	X	X	X	X	X	सडक दुर्घटना	हावाहुरी	हावाहुरी	नीलगाई
सडक दुर्घटना	X	X	X	X	X	X	सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना	नीलगाई
सर्प दशं	X	X	X	X	X	X	X	सर्प दशं	नीलगाई
असिना	X	X	X	X	X	X	X	X	नीलगाई
नीलगाई	X	X	X	X	X	X	X	X	X
जम्मा अंक	८	१	६	४	३	५	२	१	७
स्तर	पहिलो	नवौ	तेस्रो	पाँचौ	छैठौ	चौथो	सातौ	आठौ	दोस्रो

प्रकोप	बाढी	नीलगाई	शितलहर	सडक दुर्घटना	सुखा खडेरी	हावाहुरी	सर्प दशं	असिना	आगलागि
स्तर	पहिलो	दोस्रो	तेस्रो	चौथो	पाँचौ	छैठौ	सातौ	आठौ	नवौ

दुर्गा भगवती गाउँपालिकामा विविध प्रकारका प्रकोपले सताउने गरेको पाइन्छ । समुदायसंगको छलफलको आधारमा प्रकोपको स्तरिकरण गर्दा बाढीको प्रकोप नै यस समुदायको प्रमुख प्रकोपको रूपमा रहेको छ । बाढीले प्रत्येक वर्ष केही न केही क्षति गरेको समुदायका मानिसहरु बताउँछन् । गएको वर्ष मात्र बाढीले करीव ८० प्रतिशत भूभाग डुवानमा परेको र घर, पशु, शौचालय, अन्नवाली क्षति भएको अनुभव रहेको छ । दोश्रो ठुलो प्रकोपको रूपमा नीलगाईले अन्नवाली क्षति गर्ने प्रकोप पनि मुख्य समस्याको रूपमा रहेको छ । समुदायले लगाएको अन्नवाली प्रत्येक वर्ष नीलगाईले खाइदिने र नष्ट गरिदिने भएकोले किसानहरु बढी समस्यामा परेका छन् । कहिलेकाही नीलगाईले मानिसहरुलाई पनि घाइते बनाउने गरेको छ । यसरी नीलगाईले अन्नवाली क्षति गर्ने प्रकोप दोश्रो ठुलो प्रकोपको रूपमा रहेको छ ।

यसैगरी तराईको समस्याको रूपमा रहेको शीतलहर यस पालिकाको लागि तेस्रो ठुलो प्रकोपको रूपमा रहेको छ । गरीबी, कमजोर घर, न्यानो कपडा, ओढने ओछ्याउने कमीले गर्दा गरीब घर परिवारका वालवालिका र जेष्ठ नागरिकको मृत्यु हुने गरेको छ । यसैगरी सडक दुर्घटना, खडेरी, हावाहुरी, सर्पदशं, असिना र आगलागी पनि यस पालिकाको अन्य प्रकोपको रूपमा रहेको छ । जसले वार्षिक क्षति गर्ने गरेको छ । यसरी दुर्गा भगवती गाउँपालिका विविध प्रकारका प्रकोपबाट वर्षेनी विपद्को क्षति हुने गरेको छ ।

२.२ विपदको ऐतिहासिक समय रेखा

प्रकोपको घटना	साल र महिना	स्थान	भौतिक क्षति	सामाजिक क्षति	आर्थिक क्षति	मानवीय क्षति	प्राकृतिक क्षति	प्रभावित परिवार	सुचना प्रष्टयाई
बाढी	२०४५	सवै वडा					१०० विगाहा र २० विघा वगैचा क्षति	३०० विस्थापित र ८०० प्रभावित	
	२०५०	”			२ करोड वरावरको क्षति	वडा ५ मा १० जनाको मृत्यु,	१५० विघा र ३० विघा तरकारी खेती	विस्थापित ५१० र ३०० प्रभावित	
	२०७४	”			५ करोड वरावरको क्षति, २० गाईभैसी र ५० वाखाहरु मरेको	३ जनाको मृत्यु	२५० विघा धान, ५० विघा तरकारी र २० विघा मकै क्षति	विस्थापित ५०००	
	२०७६	”	९३५ घर पूर्ण क्षति र १५१२ घर क्षति		३ करोड वरावरको क्षति	१	२७१०८ धान, ५३१ तरकारी, १००० मकै र ३५० विघाको फलफूल क्षति, वडा ५ स्पर, बाँध समेत नष्ट	४७७५ विस्थापित	
असिना र हावाहुरी	२०७४		घर टहरा खसेको, घरको छाना हावाहुरीले उडाएको			कपाल टाउको फुटेको, हातखुट्टामा चोट पटक लागेको	अन्नवाली, आंपको फल, घरको छाना, सोलार प्यानल, रुखहरु ढलेको	२५०० परिवार प्रभावित	
	२०७५		कच्ची घरको छाना फुटेको, हावाहुरीले उडाएको, विधालयको छाना तथा सोलार प्यानलहरु			साधारण चोटपटक	अन्नवाली, आंपको फल, तथा रुख विरुवाहरु ढलेको	१५०० परिवार	

			उडाएको						
नीलगाई	प्रत्येक वर्ष	सवै वडा विशेषगरी वडा ५				बंदेलको १ जनाको औला काटेको, १ जना प्यारालाइसिस भएको र मृत्यु भएको १ जना महिला घाइते	धान, गहुं, मसुरी, मकै, आलु, उखु, धनिया र तरकारी खेती करीव ८० विघा सम्म क्षति गर्ने गरेको		
आगलागी	२०७६	पचरुखी	२ घर नष्ट	१० लाख वरावरको क्षति साथै लुगा, लत्ताकपडा, अन्नहरु नष्ट					
	२०७७	बडहर्वा	२ घर पुर्ण रुपले नष्ट	८ लाख वरावरको क्षति साथै लुगा, लत्ताकपडा, अन्नहरु नष्ट लगायत गाई, भैस र बाखा जलेर मृत्यु		१ जना घाइते भएको			
	२०७८	मत्सरी	२ घर पुर्ण रुपले नष्ट	५ लाख वरावरको क्षति साथै लुगा, लत्ताकपडा, अन्नहरु नष्ट लगायत गाई, भैस र बाखा जलेर मृत्यु					
	२०७५	मत्सरी	१ घर १ मोटरसाइकल नष्ट	१५ लाख वरावरको क्षतिलुगा, लत्ताकपडा, अन्नहरु, बाखाहरु नष्ट					

खडेरी	प्रत्येक बाढी आउने समयमा खडेरी	सवै वडा		अन्दाजी ५ करोड वरावरको अन्नवाली नष्ट					
सर्पको टोकाई	वर्षेनी					१, २ जनाको मृत्यु हुने गरेको			

विपद्को ऐतिहासिक समय रेखालाई विश्लेषण गर्ने हो भने बाढीले यस गाउँपालिकामा धेरै क्षति गरेका पाइन्छ भने केही वर्षको अन्तरालमा बाढीले ठुलो क्षति गर्ने गरेको पाइन्छ। विगतमा ४ वर्ष बाढीले ठुलो क्षति गरेको पाइन्छ भने सानोतिनो रुपमा प्रत्येक वर्ष बाढीले क्षति गर्ने गरेको पाइएको छ। यसैगरी प्रत्येक वर्ष नीलगाईले लाखौंको अन्नवाली खाइदिने र नष्ट गरिदिने गरेको छ। विशेष गरेर धान, गहु., मसुरी, मकै, आलु, उखु क्षति गर्ने गरेको छ। असिना, हावाहुरी, आगलागीले पनि प्रत्येक वर्ष क्षति गर्ने गरेको विपद्को ऐतिहासिक समय रेखाबाट थाहा हुन आउँछ। सर्पको टोकाई पनि यस पालिकामा मानिसको मृत्यु गर्ने प्रकोपको रुपमा रहेको पाइएको छ।

२.३ जोखिममा रहेको तत्वहरु

संभावित प्रकोप	जोखिममा रहेको वस्ती वा टोलको नाम	सम्मुखतामा रहेका जम्मा घरधुरी	संकटासन्नता अवस्थामा रहेका घरधुरी	जोखिममा पर्नसक्ने जनसंख्या	क्षति हुनसक्ने जमिन रोपनीमा	क्षति हुन सक्ने विद्यालय	क्षति हुन सक्ने स्वास्थ्य चौकि	क्षति हुन सक्ने खानेपानी	क्षति हुन सक्ने सिंचाई	क्षति हुन सक्ने विधुत गृह	क्षति हुन सक्ने सरकारी भवन	क्षति हुन सक्ने बाटो	अन्य व्यापार व्यवसाय, उधोग
बाढी	वडा नं १ पश्चिम पिप्रा	३००	२००	१०००	५० विघा	३ विद्यालय प्रा.वि		२०० हाते कल र १ पाइपलाइन					१ मदिरा उधोग
	वडा नं १ पूर्व पिप्रा	१५०	५०	२५०	२५ विघा			५० हाते कल					
वडा २	वडा नं २ नयां बसोवास	७०	७०	३५०	१० विघा			५० कल					
	नुनिया तत्मा टोल	४०	२०	१००	२० विघा			१० कल					
	दलित टोल	१००	७०	३५०	२५ विघा			५० कल		२० पोल			
	सुडी टोल	१२५	१००	५००	३० विघा			३०		२० ,,			
	ब्राहमण भूमिहार टोल	२००	१००	५००	३० विघा	१		५०					
वडा नं ३	टोला	१६५	१६५	८२५	१०० विघा	१		१६५					१ सिध्दी ईटा उधोग
	पर्सा	२२५	२२५	११२५	५०	२ संस्कृत मावि सदारा प्रावि		१००					१ माछा पोखरी
	चमार तत्मा टोल	१५०	१५०	७५०	२५			५०					२ कुखुरा फार्म
वडा नं ४	यादव टोल	१००	१००	५००	४०	शिवशंकर विद्यालय							१ माछा पोखरी,

													५० भैसी
	बाहुन टोल	१००	१००	५००	५०								५ भैसी
	सोन्हा	४०	३०	१५०	५								१० भैसी
	कुमाथ	२०	१०	५०	२								१० भैसी
	सुरी	८०	६०	३००	४०	आधारभूत विधालय							१० भैसी
	मुसलमान टोल	१००	७०	३५०	२०	मदरसा प्रावि							२५ भैसी
	यादव टोल	२००	१५०	७५०	८०	दलित उत्थान प्रावि							१०० भैसी
वडा नं ५	बडहर्वा चोक टोल	१२५	६०	३००	१५ विघा	आधारभूत विधालय		६० कल					५० चौपायाहरु
	पासवान	१२०	१००	३००	२२ विघा	मंदिर धर्मशाला		१०० कल					१०० चौपायाहरु
	भिटकिया टोल	१३५	७५	३७५	२०			७५					७५ चौपायाहरु
	बांध टोल उत्तर र दक्षिण	८०	७०	३५०	२२			७०					७० चौपायाहरु
	हथिऔल टोल	८५	५०	२५०	१५			५०					५० चौपायाहरु
	बागमती पारी	४५०	१२५	६२५	८०	१ विधालय		१००					१०० चौपायाहरु
	जम्मा	३१६०	२१६०	१०८००	७७८	१४		१२०५			४०		
नीलगाई बंदेल	वडा नं ५ साविकको वडा १ देखि ९ सम्म वडा नं ३ को सबै				८० विघा सम्मको अन्नवाली नष्ट गरिदिने								

आगलागी	वडा नं १ पश्चिम पिप्रा	३००	१००			३ विद्यालय							
	वडा नं ३ पर्सा	२२५	४०										
	वडा नं ३ चमार तत्मा टोल	१५०	१००										
खडेरी र असिना	सवै वडा १	३००											
हावाहुरी	सवै वडा १	३००	१००										
सर्पदंश	वडा नं ३ चमार र तत्मा टोल	१५०											
असिना	३ का सवै					२०० विघा							

यस गाउँपालिका बाढीको उच्च जोखिममा रहेको छ। बाढीको सम्मुखतमा रहेको ३१६० घरमध्ये करीव २१६० घर सम्मुखता र संकटासन्नता दुवैमा रहेकोले बाढीको उच्च जोखिममा रहेका छन्। २१६० घरका करीव १०८०० जनसंख्या, ७७८ विघा जग्गाजमिन, १४ विद्यालय, मदरसा पनि बाढी तथा डुवानको जोखिममा रहेको छ। यसका साथै खानेपानीका कलहरु, पशु चौपायाहरु, माछापालन व्यवसाय, ईटा उधोग, पोल्टी फर्म आदि बाढीको जोखिममा रहेको छ। यदि समयमा नै बाढीको जोखिम न्यूनीकरण नगरिएमा यी तत्वहरु क्षति हुन सक्ने देखिन्छ। यसैगरी सवै वडाहरु नीलगाई, सडक दुर्घटना, असिना, हावाहुरी, आगलागी र सर्पको टोकाईको जोखिममा पनि रहेको छ।

२. ४ विपद् जोखिम विश्लेषण

समस्या	कारणहरु	प्रभावहरु	समस्या सामाधानका उपायहरु
२.१.१ बाढीको जोखिम विश्लेषण	<ul style="list-style-type: none"> ● धेरै वर्षा हुनु, ● वन विनास हुनु ● अव्यवस्थित वसोवास हुनु, ● भौगोलिक अवस्था, ● बाध व्यवस्थित नहुनु ● जनसंख्या वृद्धि 	<ul style="list-style-type: none"> ● जग्गा जमिन कटान हुनु, ● वालीनाली नास हुनु, ● घरहरु डुवान हुनु, ● जीवनयापन कष्टकर वन्नु तथा विस्थापित हुनु ● घरपालुवा पशु पंक्षी वगाउनु, ● आर्थिक क्षति हुनु, ● भौतिक संरचना भत्किनु ● माहामारी फैलनु ● गर्भवति महिला ,बालबालिका, अपाङ्ग र वृद्ध वृद्धा तथा मानिसहरुको मृत्यु हुनु । ● घाइते तथा मृत्यु 	<ul style="list-style-type: none"> ● विपद् बारे सबैलाई जनचेतना जगाउने, ● प्राथमिक उपचार तालिम गर्ने, ● विपद् तथा जलवायू उत्थानशील समिति गठन गर्ने ● विपद् व्यवस्थापन कोष खडा गर्ने, ● समुदायिक खोज तथा उद्धारकर्मी तयार गर्ने साथ साथै सामाग्रीको व्यवस्थापन ● खोलाको छेउमा बाध बाध्ने, ● खोला नजिक बस्ति नबसाउने ● जथाभावि बाटो घाटो नखन्ने र खुल्ला स्थानमा वृक्षारोपण गर्ने ● तटबन्ध, कलभर्ट निर्माण गर्ने ● परिवार नियोजनका अस्थाई साधनको प्रयोग गर्ने तथा स्थाई बन्ध्याकरण गर्ने
२.१.२ शितलहरको जोखिम विश्लेषण	<ul style="list-style-type: none"> ● बढी मात्रमा हुस्सु लाग्नु ● जलवायू परिवर्तन ● उचित वासस्थानको अभाव ● न्यानो लत्ताकपडाको अभाव ● 	<ul style="list-style-type: none"> ● व्यवस्थित बासस्थान नहुनु ● न्यानो कपडाको अभाव ● जनचेतनाको कमि ● गरिवि ● गर्भवति महिला ,बालबालिका, अपाङ्ग र वृद्ध वृद्धा तथा मानिसहरुको मृत्यु हुनु 	<ul style="list-style-type: none"> ● विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गर्ने, ● जनचेतनामुलक कार्यक्रम चलाउने, ● काठ तथा दाउराको व्यावस्था गर्ने ● न्यानो लगाउने कपडाको व्यावस्था गर्ने ● सम्बन्धित सरोकार वाला निकाय लाई जानकारी सहभागि गराउने
२.१.३ सडक दुर्घटनाको जोखिम विश्लेषण	<ul style="list-style-type: none"> ● बाटो कच्च तथा साघुरो हुनु ● जथाभावी चौपाया छोड्नु ● ट्राफिक नियमको पालना नगर्नु ● 	<ul style="list-style-type: none"> ● घाइते ● अपाङ्ग ● मृत्यु ● आर्थिक क्षति 	<ul style="list-style-type: none"> ● मापदण्ड अनुसार बाटोको निर्माण गर्नु ● ट्राफिक नियम सम्बन्धि जनचेतना जगाउनु पर्ने ● जथाभावी चौपाया छोड्नुमा रोक लगाउने
२.१.४. सुख्खा खडेरीको	<ul style="list-style-type: none"> ● वन विनास हुनु, 	<ul style="list-style-type: none"> ● भोकमरी लाग्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ● वृक्षारोपण गर्ने

जोखिम विश्लेषण	<ul style="list-style-type: none"> ● मौषम परिवर्तन हुनु, ● लामो समय पानी नपर्नु, 	<ul style="list-style-type: none"> ● माहामारी फैलने ● जग्गा जमिन वाफो रहनु, ● आगलागि हुनु ● अन्नवाली कम फल्नु, ● खानेपानीको अभाव हुनु, ● मानिस बिस्थापित हुनु ● सिचाईमा समस्या हुनु, ● हरी वतास चल्नु, 	<ul style="list-style-type: none"> ● सिचाईको लागि बैकल्पिक व्यवस्था गर्नु (कल, ईनार, बोरिङ्गको व्यावस्था गर्नु) ● विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना गर्नु ● प्रकोप र विपद् बारे सबैलाई जनचेतना जगाउने, ● सम्बन्धित सरकारी निकायलाई तथा सम्बन्धित संस्था लाई जानकारी गराउने
२.१.५.हावाहुरीको जोखिम विश्लेषण	<ul style="list-style-type: none"> ● खडेरी पर्नु, ● वन विनास हुनु, ● पानी नपर्नु, ● मौषमको परिवर्तन हुनु 	<ul style="list-style-type: none"> ● माहामारी हुनु, ● खडेरी पर्नु घर भत्काउने तथा छरको छाना उडाउने ● वालीनाली नष्ट हुने, ● पशुपंक्षीको क्षति तथा घाईते हुने 	<ul style="list-style-type: none"> ● सुचना शिक्षा र सञ्चारका साधनहरु पोष्टर र पम्लेट को माध्यमबाट जनचेतना फैलाउने, ● विपद् बारे सबैलाई जनचेतना जगाउने, ● प्राथमिक उपचार तालिमहरु संचालन गर्नु ● विकासका कार्यक्रमहरुमा स्थानीय संघसंस्थाहरुलाई सहभागी गराउने, ● विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना गर्नु ● घरहरुको निर्माण गर्दा सुरक्षित रूपले बनाउने ● खोज तथा उद्धारका तालिमहरु संचालन गर्नु,
२.१.६.सर्पदंशको जोखिम विश्लेषण	<ul style="list-style-type: none"> ● मुसाको वास स्थान बढी हुनु, ● सरसफाईको कमी, ● वस्ती नजिक खोला हुनु, ● अत्याधिक तापक्रम हुनु ● ,खुल्ला दिसा गर्नु ● मौसमी कारण, ● भुप्रा भुप्री फुसका छाना भएका घरहरु हुनु, ● घरको वरिपरि फाहोरहरु थुपाएको हुनु 	<ul style="list-style-type: none"> ● आर्थिक भार बढ्नु, ● डर त्रास हुनु, ● अपाङ्ग हुनु, ● यातायातको अभाव ● समयमा उपचार गर्न नपाउनु ● गर्भवति महिला,बालबालिका, अपाङ्ग र बृद्ध बृद्धा तथा मानिसहरुको मृत्यु हुनु 	<ul style="list-style-type: none"> ● घर वरिपरि सरसफाई राख्नु ● खोलाको किनारामा बस्ति नबस्नु ● खुल्ला ठाँउमा दिशा पिसाव नगर्नु वा चर्पि बनाउनु ● मुसाले बनाएका प्यालहरु टाल्नु ● फुसका अथवा वासका टाटी भएका घरहरुमा माटोले बाहिर भित्रबाट लिप्नु

<p>२.१.७. आगलागीको जोखिम विश्लेषण</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● परम्परागत रुपमा घर वाल्ने चलन हुनु, ● अव्यवस्थित भान्सा कोठाको हुनु ● जंगल छेउमा बसोवास हुने ● आगोजन्य पर्दाथको लापरवाही ● खर तथा फुसको छााना भएको घर हुनाले ● जमिनको तापक्रम बढनु ● ,सुख्खा खडेरी, ● विद्युतिय सट ● काठ तथा बास बाट बनाएका घरहरु हुनु 	<ul style="list-style-type: none"> ● घरवार विहिन, ● खाद्यान्न नष्ट हुनु, ● पशुपक्षीको क्षति हुनु ● घाँसपात तथा दाउराको कमी हुने ● बन जंगल विनास हुने, ● आर्थिक क्षति, ● चिन्ता बढनु ● गर्भवति महिला ,बालबालिका, अपाङ्ग र वृद्ध वृद्धा तथा मानिसहरुको मृत्यु हुनु 	<ul style="list-style-type: none"> ● बन विनास नगर्ने ● सुचना शिक्षा र सञ्चारका साधनहरु पोष्टर र पम्लेट को माध्यमबाट जनचेतना फैलाउने, ● ग्यास सिलिन्डर हरुलाई खुल्ला ठाउँमा नराख्ने, ● सलाई तथा अन्य प्रज्वलनशील प्रदार्थहरुलाई बच्चाहरुको पहुँच भन्दा पर राख्ने, ● विपद् बारे सबैलाई जनचेतना जगाउने, ● खोज तथा उद्धारका तालिमहरु संचालन गर्ने, ● विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना गर्ने ● बाटोहरुलाई फाराकिलो बनाउने, ● पूर्वसुचना प्रणालिको व्यवस्था गर्ने ● स्थानीय तहमा आगो निभाउने उपकरणको व्यवस्थापन गर्ने
<p>२.१.८ भूकम्पीय जोखिम विश्लेषण</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ज्वालामुखी विसफोटन ● जमिनमुनि रहेका ठूला ठूला चट्टान एक आपसमा ठोकिदा चट्टानहरु टुक्रिदा 	<ul style="list-style-type: none"> ● घरहरु भत्कने, ● धनमालको क्षति ● सञ्चारका साधनहरु नष्ट हुने ● ,बासस्थानको अभाव ● जमिनको सतह बिग्रने ● चौपाय तथा पक्षिको मृत्यु ● गर्भवति महिला ,बालबालिका, अपाङ्ग र वृद्ध वृद्धा तथा मानिसहरुको मृत्यु हुनु 	<ul style="list-style-type: none"> ● भूकम्पीय सुरक्षात्मक घरहरु बनाउने, ● जनचेतनामुलक कार्यक्रम चलाउने, ● स्थानीय जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्ने, ● इन्जिनरसँग राय सुझाव लिएर भुकम्प प्रतिरोधी घरहरु बनाउने, ● विकासका कार्यक्रमहरुमा स्थानीय संघसंस्थाहरुलाई सहभागी गराउने, ● विपद्को लागी आर्थिक कोष खडा गर्ने, ● बाटोहरुलाई फाराकिलो बनाउने, ● पूर्वसुचना प्रणालिको व्यवस्था गर्ने ● प्राथमिक उपचार तालिमहरु संचालन गर्ने ● खोज तथा उद्धारका तालिमहरु संचालन गर्ने ● पारिवारीक विपद् पूर्वतयारी योजना तयार गर्ने

२.५ प्रकोप, मौसमी तथा बाली पात्रो :

२.५.१ प्रकोप पात्रो:

प्रकोप	(३० वर्ष)पहिले	वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कात्तिक	मङ्सिर	पुस	माघ	फागुन	चैत
वाढी	पहिले												
	अहिले												
माहामारी (भाडापखाल)	पहिले												
	अहिले												
शितलहर	पहिले												
	अहिले												
सुख्खा खडेरी	पहिले												
	अहिले												
हावाहुरी	पहिले												
	अहिले												
सर्प दशं	पहिले												
	अहिले												
सडक दुर्घटना	पहिले												
	अहिले												
आगलागि	पहिले												
असिना	पहिले												
	अहिले												

२.५.२ मौसमी पात्रो:

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कात्तिक	मङ्सिर	पुस	माघ	फागुन	चैत
मनसुन वर्षा	पहिले (३० वर्ष)												
	अहिले												
हिउँदे वर्षा	पहिले												
	अहिले												
आगलागी	पहिले												
	अहिले												
गर्मी	पहिले												
	अहिले												
जाडो	पहिले												
	अहिले												
असिना	पहिले												
	अहिले												
तुसारो	पहिले												
	अहिले												

२.५.३ बाली र वनस्पति पात्रो:

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कात्तिक	मङ्सिर	पुस	माघ	फागुन	चैत
धानको वीउ लगाउने	पहिले वर्ष (३०)												
	अहिले												
धान रोप्ने	पहिले वर्ष (३०)												
	अहिले												
धान काट्ने	पहिले												
	अहिले												
विरुवाको फूल र फल लाग्ने समय	पहिले												
	अहिले												
गहुँ छर्ने	पहिले												
	अहिले												
गहुँ काट्ने	पहिले												
	अहिले												

माथिको प्रकोप पात्रो, बाली पात्रो र मौसम पात्रोलाई विश्लेषण गर्ने हो भने जलवायू परिवर्तनको कारणले गर्दा १ महिना जतिको अन्तर पानी पर्ने समय, प्रकोप हुने समय र बाली लगाउने समयमा देखा परेको छ। पहिला वर्षात हुने र बाढी आउने समय असार श्रावणमा हुने गर्दथ्यो भने हाल आएर एक महिना पछि सरेर वर्षात हुने र बाढी आउने समय श्रावण भदौमा हुने गरेको छ। जसले गर्दा धानको विउ लगाउने, धान रोप्ने, धान भित्रयाउने सबै समयमा एक महिनाको फरक देखिएको छ। यसैगरी गहुँ छर्ने र गहुँ काट्ने, विरुवामा फल लाग्ने र फुल फुल्ने समयमा पनि परिवर्तन आएको छ। यसरी समुदायसंग छलफल गर्दा जलवायू परिवर्तनको कारणले कृषी जीवन पध्दतीमा फरक आएको महसुस भएको पाइन्छ। ।

२.६ जलवायू परिवर्तन र यसको असर

कृषी : जलवायू परिवर्तनको कारणले गर्दा वर्षे वालीमा कमी भएको छ। यसैगरी सोमवा धान, लोकल वासमती धानको प्रजाती लोप भएको छ। यसैगरी चना, जौ, आलस, कोदो र चिना (मरुवा) प्रजातीका अन्नवालीहरु लोप भएको छ। सुख्खा खडेरीको कारण मानिसहरुले कठिनाई भोग्नु परेको र विदेशबाट पठाएको रकमले खाद्यान्न आयात गरी जिविकोपार्जन चलाइरहेको अवस्था छ।

स्वास्थ्य : जलवायू परिवर्तनले गर्दा अत्यधिक गर्मी भएको कारण छाला सम्बन्धि रोगहरु जस्तै चिलाउने, डावर आउने बढ्न थालेको छ। रुघाखोनी, ज्वरो, टाइफाइड जस्ता रोगहरु अत्यधिक मात्रामा बालवाकालहरुमा हुने गरेको छ। यसैगरी माछालाई पनि रोगले लाग्ने गरेको पाइएको छ।

जलश्रोत : भूमीगत पानी सुक्न थालेको छ। गाउण्ड वाटर २, ३ मिटर तल गएको अनुमान गरिएको छ। पानीका कलहरु सुक्न थालेका छन्। पहिला ९० फिटमा पानी आउन्थ्यो भने अहिले २५०, ३०० फिट खनिसकेपछि मात्र पानी आउने भएको छ।

वन, वनस्पती : आंफ प्रत्येक वर्ष फल्ल्न छाडेको छ। साथै फलको साइज पनि सानो हुने गरेको छ जुन विगत ३० वर्ष भन्दा अगाडि थिएन। सिसौ जातको रुखमा चाडै मर्न थालेकोले लोप हुने अवस्थामा रहेको छ।

विपदको अवस्था : डुवानको अवस्था बढेर गएको छ। श्रावणमा २ महिनाकोलागि दाउरा, खाद्यान्न लिएर सुरक्षित स्थानमा गएर बस्ने गरेको छ। साथै डुवान भएको वेलामा काठको डुंगाबाट आवतजावत गर्ने गरेको अवस्था छ।

२.७ संस्थागत विश्लेषण वा सम्बन्ध चित्र

क्र. सं.	कार्यालय सङ्घसंस्था	ठेगाना	भौगोलिक दूरी	विपद् तथा जलवायु जन्य जोखिम व्यवस्थापनका लागि प्राप्त हुनसक्ने सहयोग		
				विपद् पूर्व	विपद्को समयमा	विपद् पश्चात
क	गाउँपालिका भित्र			विपद् पूर्व	विपद्को समयमा	विपद् पश्चात
१	स्वास्थ्य चौकी	५		खोप	औषधी उपचार	स्वास्थ्य क्याम्प
२	वडा कार्यालय			खोज तथा उद्धार		राहत वितरण
३	भेटनरी	३		भ्याक्सिन	पशु औषधी उपचार	भ्याक्सिन
४	इलका प्रहरी कार्यालय	५		खोज तथा उद्धार	खोज उद्धार	
५	सशस्त्र प्रहरी बल			खोज तथा उद्धार		राहत वितरण
६						
ख	गाउँपालिका बाहिर					
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	गौर	८ कि.मि.	खोज तथा उद्धार		
२	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	गौर	८ कि.मि.	गैर खाद् सामाग्री		
३	कृषि विकास कार्यालय	गौर	८ कि.मि.	विउ विजन		विउ विजन
४	जिल्ला समन्वय समिति	गौर	८ कि.मि.			
५	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय	गौर	८ कि.मि.	औषधी उपचार	औषधी उपचार	औषधी उपचार
६	बन कार्यालय	गौर	८ कि.मि.			काठ दाउरा
७	खानेपानी	गौर	८ कि.मि.		खानेपानी, शुद्धिकरणका सामाग्रीहरु	
८	सिचाई	गौर	८ कि.मि.			कृषी विधुतीकरण
९	मानव अधिकार	गौर	८ कि.मि.		संरक्षण, हिंसा दुर्व्यवहार नियन्त्रण	
१०	विधुत प्राधिकरण	गौर	८ कि.मि.		विधुत आपूर्ती	
११	महिला तथा बालबालिका कार्यालय	गौर	८ कि.मि.		संरक्षण	
१२	नेपाल प्रहरी का.	गौर	८ कि.मि.	खोज तथा उद्धार	खोज उद्धार	
१३	सशस्त्र प्रहरी का.	गौर	८ कि.मि.	खोज तथा उद्धार	खोज उद्धार	
१४	नेपाली सेना	गौर	८ कि.मि.	खोज तथा उद्धार	खोज उद्धार	
१५	पत्राकार महासंघ	गौर	८ कि.मि.		समाचार प्रसारण र जनचेतना	
१६	एफ.एम.	गौर	८ कि.मि.		समाचार प्रसारण र जनचेतना	

२.८. स्रोतको उपलब्धता तथा पहुँच

नगरपालिका तथा गाउँपालिका वा समुदायमा भएको क्षमता पत्ता लगाउन निम्नअनुसार फारम प्रयोग गर्नुपर्छ । यो फारम समुदायमा भएका स्रोतहरू सङ्कलन गर्दै नगरपालिका तथा गाउँपालिकाको एकीकृत क्षमताको सूची तयार गर्नु पर्नेछ :

विवरण	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	सङ्ख्या (कति)	क्षमता	अवस्था	कैफियत
भौतिक स्रोत					
पुल	डोरी खोला पुल वडा नं. २, भाँभु नदीमा २ वटा पुल	३			
सडक	हुलाकी सडक,सदरमुकाम जोड्ने बाटो,र सामुदायिक बाटोहरू				
बाँध	लगभग ३ कि.मी.बागमति नदीको बाँध				
विद्यालय भवन	सबै वडाहरूमा	१७			
सुरक्षित आवास तथा स्थान	बडहर्वामा १ र भलोहियाँमा २	३			
स्वास्थ्य चौकी	वडा नं. २,३,४,५ मा १११ वटा	४			
प्राथमिक स्वास्थ्य स्याहार केन्द्र	वडा नं. १	१			
सामुदायिक चर्पी	वडा नं. ३	१			
सञ्चारका साधन	मोवाइल एफ,एम,रेडियो				
यातायतका साधन	बस, मोटरसाइकल,टेम्पो ई रिक्सा				
पूर्वसूचना प्रणाली					
लाइफ ज्याकेट	वडा कार्यालय,बिधालय र गा.पा.को. कार्यालयमा राखिएको	२५			
डुङ्गा	बडहर्वामा २,मत्सरीमा १ र	५			

	पिपरामा १				
एम्बुलेन्स	मत्सरीमा २, पि. एच.सि.मा १	३			
मानव संसधन					
आधारभूत खोज तथा उद्धार तालिम प्राप्त जनशक्ति					
जिल्ला विपद् प्रतिकार्यसम्बन्धी तालिम प्राप्त जनशक्ति					
तालिम प्राप्त पौडीबाज					
तालिम प्राप्त स्वयंसेवक					
महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका	प्रत्येक वडामा ९	४५			
चिकित्सक		१			
तालिम प्राप्त कृषि प्राविधिक					
शिक्षक					
कर्मचारी					
स्वयंसेवक					
सिकर्मी					
डकर्मी					
.....					
.....					
सामाजिक स्रोत					
सामुदायिक भवन	५ , गंगापिपरा, भलोहिया, मत्सरी, पचरुखी, वडहर्वा				
पाटी पौवा					
खानेपानी वितरण धारा					
मठ मन्दिर					
.....					
.....					
सामाजिक संरचना					
महिला/आमा /अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको समूह					
आयआर्जनमा सक्रिय महिला समूह					

निर्णय तहमा भएका महिला					
शैक्षिक अवस्था (म/पु)					
.....					
.....					
आर्थिक स्रोत					
व्यापार व्यवसाय	१४				
उधोग	२				
नोकरी	२३				
विपद् व्यवस्थापन कोष	१ गापाको				
ब्याङ्क तथा वित्तीय संस्था	१ सनराइज बैंक				
माछापालन	८				
कुखुरापालन	१२				
प्राकृतिक स्रोत					
खेतीयोग्य भूमि					
अन्य (उल्लेख गर्नु पर्नेछ)					
निजी ताल तलैया					
प्राकृतिक धारा वा मूल					
कुवा					
नदीनाला	४				
ताल तथा पोखरी					
सिँचाइको साधन र स्रोत					
वनजङ्गल (हेक्टर वा रोपनी)					
खेर गइरहेको जमिन					
.....					
.....					
खेती गरिने मुख्य बाली	लगाउने समय	बाली थन्क्याउने समय	उत्पादन (मे. टन)	प्रयोग गरिने मल	बिउको उपलब्धता
धान	अषाढ, श्रावण	कातिक,मङ्सिर		युरिया,डि.ए.पि. प्राङ्गारिक मल	
मकै					
गहुँ	मङ्सिर,पुस	फागुन,चैत			
.....					

.....					
-------	--	--	--	--	--

नोट : १०,००० वर्ग मी वा २० रोपनी वा ३० कठ्ठा = १ हेक्टर

माथिको तालिकालाई हेर्ने हो भने यस गाउँपालिकामा विपद् संग काम गर्नकोलागि गाउँपालिकाले क्षमता अभिवृद्धि गरेको पाइदैन । गाउँपालिकाको विपद् व्यवस्थापन कोष, एम्बुलेन्स र आपतकालिन अवस्थामा सामुदायिक भवनहरु क्षमताको रुपमा रहेको छ। यसका साथै कार्यरत संघसंस्थाहरु क्षमताको रुपमा रहेको छ भने भौतिक क्षमताहरु विकास गर्नुपर्ने देखिन्छ । यसका साथै मानविय क्षमता पनि यस पालिकाले वृद्धि गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

परिच्छेद ३. योजना

३.१ योजनाको परिचय, आवश्यकता तथा महत्व :

नेपाल बहु प्रकोपको जोखिममा रहेको देश हो । प्रत्येक वर्ष विभिन्न प्रकोपबाट वर्षेनी हजारौ मानिसहरूको मृत्यु हुने गरेको, हजारौ मानिसहरू घाइते हुने गरेको र अरवौको आर्थिक क्षति हुने गरेको गृह मन्त्रालयको तथ्यांक अनुसार पाइन्छ । यसै अवस्थालाई आधार मानेर नेपाल सरकारले विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापन ऐन, स्थानीय सरकार संचालन ऐनमा स्थानीय तहले विपद् तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन सम्वन्धि गर्नुपर्ने प्रावधानहरूका साथै राष्ट्रिय रणनीतिक योजना २०१८ - २०३० तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ ।

स्थानीय तहले विपद् र जलवायुजोखिम न्यूनीकरण सम्वन्धि योजना बनाउनु पर्ने प्रावधान स्थानीय सरकार संचालन ऐनमा स्पष्ट उल्लेख गरिएको छ । यसका साथै स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका पनि तयार गरेको छ । यसकारण विपद्को जोखिमलाई सकभर स्थानीय तहमा न्यूनीकरण गर्ने, विपद्को अवस्था भै हालेमा प्रभावकारी प्रतिकार्य गर्ने र क्षति भएका संरचनाहरूको पुर्नस्थापना र पुननिर्माण गर्ने कार्यहरू गर्नु अपरिहार्य भएको छ । कानूनी प्रावधानहरूको कार्यान्वयन गर्न र विपद्को जोखिम कम गरी उत्थानशील गाउँपालिका निर्माण गर्न यस योजनाले विशेष महत्व राख्दछ । विपद् र जलवायुजोखिम न्यूनीकरणका कार्यले भविष्यमा उत्थानशील गाउँपालिका निर्माणमा सहयोग पुग्दछ । यसै तथ्यलाई मध्यनजर गरी दुर्गा भगवती गाउँपालिकाले स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील र विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरी लागु गरेको छ ।

३.२ योजनाको दिर्घकालिन सोंच, ध्येय, लक्ष्य, उद्देश्य, तथा रणनीति

३.२.१ दुरदृष्टी र ध्येय

यस योजनाको **दुरदृष्टी** भनेको दुर्गा भगवती गाउँपालिकालाई एक उत्थानशील गाउँपालिकाको रूपमा विकास गर्नु रहेको छ भने यस योजनाको मुख्य **ध्येय** विपद् जोखिम न्यूनीकरण र जलवायु परिवर्तन अनुकूलनलाई विकासको प्रक्रियाका साथै आवधिक र वार्षिक योजनामा मुलप्रवाहीकरण गर्ने रहेको छ ।

३.२.२ लक्ष

यस योजनाको मुख्य **लक्ष** भनेको दुर्गा भगवती गाउँपालिकामा आगामी दिनमा प्रत्येक वर्ष बहुप्रकोपबाट हुने मानविय क्षति, भौतिक क्षति, प्राकृतिक क्षति र आर्थिक क्षतिलाई उल्लेख्य मात्रामा न्यूनीकरण गर्दै लैजानु हो ।

३.२.३ उद्देश्य

यस योजनाको निर्दिष्ट उद्देश्यहरू यस प्रकार रहेका छन् ।

- बहु प्रकोपको जोखिम पहिचान गर्ने, रोकथाम, अल्पीकरण र अनुकूलनका कार्यबाट विपद् तथा जलवायुजन्य जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्ने
- विपद्को अवस्थामा प्रभावकारी प्रतिकार्य गर्नकोलागि संस्थागत संरचना, दक्ष जनशक्ति विकास र भौतिक क्षमताको अभिवृद्धि गर्ने
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण र जलवायु परिवर्तन अनुकूलन सम्वन्धि समुदाय स्तरमा ज्ञान तथा सीपको अभिवृद्धि गर्ने

३.२.४ रणनीति

- योजना निर्माणका सबै प्रक्रियामा समुदायका अति जोखिममा रहेका समूह तथा वर्गको समानुपातिक सहभागितालाई सुनिश्चित गरि योजनाको कार्यान्वयन गर्ने ।
- स्थानीय विपद् जोखिम लेखाजोखा तथा नक्साङ्कन गर्दा अति जोखिम तथा संवेदनशिल स्थानमा रहेका वस्तीहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थान्तरणको लागि प्रोत्साहन गर्ने ।
- बाढीबाट हुने मानविय तथा भौतिक क्षतिलाई रोक्नकालागि बाढीको पुर्वसूचना प्रणालीको स्थापनाका लागि समन्वय तथा सहकार्य गरि पहल गर्ने ।
- समुदायमा आधारित विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय ज्ञान, सीप, श्रोत र साधनको उपयोग गर्ने ।
- स्थानीय तहमा विपद् जोखिम तथा जलवायु अनुकूलनका कार्यक्रमहरूलाई स्थानीय वार्षिक तथा आवधिक विकासका योजनाहरूमा मूलप्रवाहीकरण गर्दै लैजाने ।
- स्थानीय तहमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु अनुकूलनका कार्यक्रमहरूलाई प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि स्थानीय, प्रदेश, संघ, मानवीय तथा विकास साँभेदार संस्था, निजी संस्था, समुदाय समेतको स्रोतको परिचालन गर्ने ।
- समुदाय स्तरमा, वडा स्तरमा र गाउँपालिका स्तरमा जोखिमको पहिचान र बुझाई सम्वन्धमा र जोखिम न्यूनीकरण गर्ने उपाय सम्वन्धमा क्षमता अभिवृद्धि गर्ने

३.२.५ योजनाका सीमा :

यो योजना तयार गर्ने क्रममा वडा स्तरमा समुदाय तथा वस्तीको प्रतिनीधित्व गराएर वडा तहको संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण गरी सूचनाहरू संकलन गरिएको छ । समुदाय तथा वस्ती स्तरमा नै गएर सूचना संकलन गर्न सकिएको छैन जसका कारण सुक्ष्म तरिकाले जोखिम पहिचान गर्न सकिएको छैन । वडा स्तरको योजना बनाउने क्रममा वस्ती स्तरमा नै गएर सूचना संकलन गनुपर्दछ । यस योजनामा अनुमानित बजेट मात्र राखिएको छ जुन वास्तविक बजेट भन्दा भिन्न हुन सक्छ । यस योजनामा भएका क्रियाकलापहरू प्राविधिक विना गोष्ठीमा उपस्थित सहभागीहरूको आधारमा तयार गरिएको छ र प्राविधिकको अध्ययन पश्चात मात्र जोखिम न्यूनीकरण के कस्तो कार्य गर्न पर्दछ भनी एकिन गर्न सकिनेछ । यस योजनाका क्रियाकलापहरू दुर्गा भगवती गाउँपालिकाले वार्षिक योजना बनाउँदा समावेश गर्ने दुर्गा भगवती गाउँपालिका आफैले सबै संचालन गर्न कठिन रहेको छ यसका लागि प्रदेश सरकार, संघिय सरकार र दातृ निकायहरूको सहयोगको खाँचो रहेको छ यसका साथै निजी क्षेत्रको सहयोगको आवश्यकता रहेको छ ।

३.२.६ योजना निर्माण प्रक्रिया विधि :

यो योजना निर्माण गर्ने क्रममा विभिन्न चरणहरू अनुसरण गरिएको छ । जुन यसप्रकार रहेको छ :

- दुर्गा भगवती गाउँपालिकामा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना र विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना बनाउने सन्दर्भमा गाउँपालिका र युनिसेफसंग छलफल र निर्णय
- वडा स्तरबाट संकटासन्नता तथा क्षमताको विश्लेषण गरी सूचना संकलन
- वडा विपद् व्यवस्थापन समितिमा वडाबाट आएको सूचनाको प्रमाणीकरण र आवश्यक सूचनाहरूको संकलन गरी विपद् तथा जलवायुजन्य जोखिम पार्श्वचित्र निर्माण
- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिसंग जोखिम पार्श्वचित्रको वारेमा छलफल र ३ दिने योजना तर्जुमा गोष्ठी संचालन

- योजना तर्जुमा गोष्ठीबाट आएको योजनाहरूलाई विज्ञको सहयोगमा स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशील योजना र विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मस्यौदा तर्जुमा
- मस्यौदा योजना स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति र युनिसेफमा प्रस्तुत र सुभावाव संकलन
- सुभावालाई समेटि अन्तिम स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशील योजना र विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना निर्माण
- योजनालाई गाउँ परिषदबाट अनुमोदन

३.२.७ योजना कार्यान्वयन रणनीति

यस योजनाको कार्यान्वयन दुर्गा भगवती गाउँपालिकाले गर्ने छ । यस योजनाको कार्यान्वयन प्रदेश सरकार, संघीय सरकार, दातृ निकायहरू, विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरू, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति, समुदाय, नीजी संस्थाहरू, जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालयहरू र सुरक्षा निकायको सहयोगमा कार्यान्वयन गरिनेछ । यस योजनामा समावेश भएका क्रियाकलापहरू गाउँपालिकाले तयार गर्ने वार्षिक योजनामा मुलप्रवाहीकरण गरी बजेट सहीत कार्यान्वयन गरिनेछ । विपद्को कुनै पनि कार्य गर्दा विपद् तथा जलवायूजन्य जोखिमलाई ध्यानमा राखेर विकासका कार्यहरू संचालन गरिनेछन् ।

३.२.८ योजनाको अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा पुनरावलोकन : यस योजनाको अनुगमन, मुल्यांकन र पुनरावलोकन दुर्गा भगवती गाउँपालिकाले अन्य कार्यक्रमको अनुगमन, मुल्यांकन र पुनरावलोकन गर्दा संगै गर्नेछ । अनुगमन, मुल्याङ्कनकोलागि प्रतिवेदन फाराममा यस योजनामा भएका क्रियाकलापहरूको प्रगतीको विवरण लिइनेछ । कर्मचारीहरूको कार्य सम्पादन मूल्यांकनमा पनि यस योजनामा भएका क्रियाकलापहरू सम्पन्न गरिए या गरिएन भन्ने आधारमा मुल्यांकन गरिनेछ र मुल्यांकन फाराममा सूचकहरू तय गरिनेछ । प्रत्येक ६ ६, महिनामा यस योजनाको प्रगतीको समिक्षा गरिनेछ। यस योजनाको प्रत्येक वर्ष पुनरावलोकन गरिनेछ भने प्रत्येक ५ वर्षमा विस्तृत पुनरावलोकन र परिमार्जन गरिनेछ ।

३.२.९ बहुप्रकोपको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा दुर्गा भगवती गाउँपालिकाको नीति निर्माण, जनचेतना अभिवृद्धि, क्षमता अभिवृद्धि र जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धि क्रियाकलापहरु

गाउँपालिका

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	विपद् तथा जलवायूजनय जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		सयम अवधी
				आन्तरिक	बाह्य	
	भूकम्पले घरहरु भत्किने र मानिसहरुको मृत्यु र घाइते हुन सक्ने	<ul style="list-style-type: none"> नयां घर निर्माण गर्दा नक्शा पास गनुपर्ने अनिवार्य व्यवस्था गर्ने नीति निर्माण गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	१ वर्ष भित्र
		<ul style="list-style-type: none"> सडक वनाउंदा अनिवार्य रुपमा प्रत्येक १०० मि देखि २०० मि भित्रमा एउटा कलभर्ट निर्माण गनुपर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	१ वर्ष भित्र
		<ul style="list-style-type: none"> जोखिममा भएको वस्तीलाई हाइट वनाउने कार्य गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	१ वर्ष भित्र
		<ul style="list-style-type: none"> हरेक वस्तीमा प्रत्येक घर सम्म मोटर पुग्ने गरी बाटो निर्माण गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	१ वर्ष भित्र
	बाढी	<ul style="list-style-type: none"> वडा नं २ को बागमती नदी पश्चिम तर्फकोवांध देखि पश्चिम डोरी खोलाको दक्षिण तर्फबाट ब्रह्मस्थान हुदै बागमती नहर सम्म वांध निर्माण र वृक्षारोपण गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	३ वर्ष भित्र
		<ul style="list-style-type: none"> बागमती नदीदेखि लुकामाई हुदै डमार सम्म वडा नं ४ मा वांध निर्माण गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	१ वर्ष भित्र
		<ul style="list-style-type: none"> वडा नं २ को भांभु नदीको पुल देखि वडा नं १, ४ हुदै वडा नं ५ को बागमती नदीको पश्चिम तर्फ वांध निर्माण गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	३ वर्ष भित्र
		<ul style="list-style-type: none"> बागमती नदीमा निर्मित वांधलाई कम्तिमा १.५ मिटर हाइट वढाउने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	३ वर्ष भित्र
	नीलगाईबाट अन्नवालीको क्षति	<ul style="list-style-type: none"> तारवार जडानकासाथै सोलार तारवार लगाउने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	१ वर्ष भित्र

वडा नं १

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	विपद् तथा जलवायूजनय जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		सयम अवधी
				आन्तरिक	बाह्य	
	बाढी, डुवान तथा कटानबाट नोक्सानी	<ul style="list-style-type: none"> ● तटवन्ध निर्माण गर्ने , पानी निकासको व्यवस्था सम्बन्धि जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> ● नहरहरुको निर्माण गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
	असिनाबाट वाली नोक्सानी र घरमा क्षति	<ul style="list-style-type: none"> ● असिनाबाट प्रभावित समुदायलाई क्षतिपुर्ति दिनकोलागि विमाको व्यवस्था गर्ने ● 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> ● असिनाबाट क्षति कम हुने प्रकारको वालीहरु लगाउने सीपको विकास गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
	खडेरीबाट खेतीवाली नष्ट हुनु	पानीको तथा सिंचाईको व्यवस्था गर्ने	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> ● 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
	नीलगाई, बंदेलबाट अन्नवालीको क्षति	<ul style="list-style-type: none"> ● जंगलबाट बाहिर निस्केका जनावरहरुलाई जंगल भित्र नै लगी छोडने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> ● वाली क्षेत्रमा कांडेतार तथा सौर्य तारवार लगाउने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> ● अन्नववालीको विमा गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
	सर्पको टोकाईबाट मानिसको मृत्यु	<ul style="list-style-type: none"> ● सर्पदशकोलागि एन्टि भ्याक्सिन उपलब्ध गराउनु पर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> ● सर्पको टोकाईबाट बच्ने उपायवारे जानकारी गराउने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष

		<ul style="list-style-type: none"> ● खाल्डाखुल्डीहरु पुर्ने, भ्नाडीहरु सफा गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
	आगलागीले घरहरु नष्ट हुनु	<ul style="list-style-type: none"> ● आगलागीले कम क्षति गर्ने सामग्रीको प्रयोग गरी घर निर्माण गर्ने जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> ● 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
	चट्यांग	<ul style="list-style-type: none"> ● चट्यांगबाट जोगिने उपायहरुबारे जनचेतना जगाउने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> ● घरहरुमा अर्थिड. गर्नुपर्ने नीति बनाई कार्यान्वयन गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
	करेन्ट लाग्नु र मृत्यु र घाइते हुनु	<ul style="list-style-type: none"> ● नांगो तारमाथि कोटेड प्लाष्टिक लगाउने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> ● 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
	हावाहुरीबाट घर उडाउनु र वालीनाली नष्ट हुने	<ul style="list-style-type: none"> ● हवाहुरी प्रतिरोधी घर बनाउन अनुदान सहयोग गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
	शीतलहरबाट स्वास्थ्यमा खराब र मृत्यु	<ul style="list-style-type: none"> ● न्यानो कपडाको व्यवस्था गर्ने ● दाउराको व्यवस्था गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष

वडा नं २

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	विपद् तथा जलवायूजनय जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		सयम अवधी
				आन्तरिक	बाह्य	
	बाढीबाट धनजनको क्षति	<ul style="list-style-type: none"> बागमती नदीको बांध देखि डोरी खोलाको दक्षिण हुदै बागमती नहर सम्म बलियो बांध निर्माण गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> भांभु नदीको पूर्व पट्टि बांध निर्माण गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> वडा नं २ देखि वडा नं ४ सम्म गंगा पिपरा देखि सुकदेव चोक जाने मुल सडकमा ठाउं ठाउंमा कलभर्ट निर्माण गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> सुडी टोलमा पानी निकासको व्यवस्था मिलाउने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> ब्राहमण टोलमा ढल निकासको व्यवस्था मिलाउने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> सहनी टोलमा पानी निकासको व्यवस्था मिलाउने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> बागमतीको पुरानो बांधलाई मर्मत गर्नुपर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> श्रीसमावि भलोहियामा डुवान हुन नदिन जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने र कम्पाउण्ड वाल निर्माण गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> अपांगता भएका बालबालिकाहरुकोलागि टिबल चेयरको व्यवस्था गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
	आगलागीबाट घरहरु नष्ट हुने	<ul style="list-style-type: none"> घरहरु सुरक्षित बनाउने सम्बन्धि जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
			गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
	सर्पको टोकाईबाट	<ul style="list-style-type: none"> सर्पदंशकोलागि औषधीको व्यवस्था गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष

	मानिसको मृत्यु				संस्था	
		•	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
	जंगली जनावर नीलगाई, बंदेलबाट अन्नवालीको क्षति	• जनावरबाट अन्नवाली जोगाउन तारजाली, कांडेतार र सौर्य तारको व्यवस्था गर्ने	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
		• नीलगाईलाई धपाई जंगलमा पठाउने	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
	असिनाबाट अन्नवालीको क्षति	• अन्नवालीको विमा गर्ने	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
		• असिनाले असर नगर्ने वालीनाली लगाउने	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष
		• टनेल खेतीको गर्ने प्रचलन बढाउने	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार,संघ संस्था	१ वर्ष

वडा नं ३

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	विपद् तथा जलवायूजनय जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरू	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		सयम अवधी
				आन्तरिक	बाह्य	
	बाढीबाट धनजन, अन्नवालीको क्षति, बालबालिकाहरू डुब्न सक्ने, विधालय बन्द हुने	<ul style="list-style-type: none"> पुराना बाँधहरू मर्मत गर्ने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश र संघ संस्थाहरू	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> वृक्षारोपण गर्ने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश र संघ संस्थाहरू	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> सडकहरू निर्माण गर्दा पानीको निकासको व्यवस्था मिलाउने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश र संघ संस्थाहरू	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> विधालयमा डुवान हुने भएकोले विधालय उचा स्थानमा बनाउनु पर्ने अथवा मर्मत गरी पानी नपस्ने बनाउने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश र संघ संस्थाहरू	१ वर्ष
	आगलागीबाट घरहरू जलेर नष्ट हुनु	<ul style="list-style-type: none"> भोपडीमुक्त गाउँपालिका निर्माण गर्न गाउँपालिकाले कार्य गर्नुपर्ने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश र संघ संस्थाहरू	१ वर्ष
		आगलागी सम्बन्धि जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गर्ने	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश र संघ संस्थाहरू	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> जनावरहरू स्याहार सुसार गर्दा आगलागी सम्बन्धि जोखिमलाई ध्यान दिने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश र संघ संस्थाहरू	१ वर्ष
	करेन्ट लागेर मानिसहरूको मृत्यु हुने	<ul style="list-style-type: none"> कृषी मिटर जांच अनिवार्य गर्ने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश र संघ संस्थाहरू	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> गाउँघरमा नांगो तारको सट्टा प्लाष्टिक कोटेड केवल तार लगाउने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश र संघ संस्थाहरू	१ वर्ष
	नदीमा डुबेर मृत्यु हुने	<ul style="list-style-type: none"> नदीमा जांदा सर्तकता अपनाउनु पर्ने सम्बन्धि जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश र संघ संस्थाहरू	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> बाढी आउँदा नदीमा जान आउन बन्द गर्ने कार्य गर्ने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश र संघ	१ वर्ष

					संस्थाहरु	
	कुकुरले टोकी मानिसहरु घाइते तथा मृत्यु हुने	<ul style="list-style-type: none"> ● कुकुरहरुलाई अन्यत्र स्थानान्तरण गर्ने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश र संघ संस्थाहरु	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> ● कुकुर नियन्त्रण गर्न भ्याक्सिन तथा वन्द्याकरण गर्ने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश र संघ संस्थाहरु	१ वर्ष
	नीलगाईबाट अन्नवालीको क्षति	<ul style="list-style-type: none"> ● आफ्नो वडा भित्रको जग्गाभित्र तारवार लगाउने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश र संघ संस्थाहरु	१ वर्ष
	शीतलहरबाट मानिसको मृत्यु	<ul style="list-style-type: none"> ● शीतलहरबाट जोगिने उपाय सम्बन्धि जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने 				१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> ● न्यानो घर निर्माणकोलागि गाउँपालिकाले सहयोग गर्ने 				१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> ● गरीब तथा विपन्न घर परिवारलाई कम्बल, न्यानो कपडा वितरण गर्ने 				१ वर्ष

वडा नं ४

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	विपद् तथा जलवायूजन्य जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरू	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		सयम अवधी
				आन्तरिक	बाह्य	
	बाढी वस्तीमा पसी क्षति हुने, डुवान हुन	<ul style="list-style-type: none"> भांभ उत्तर देखि भांभ दक्षिण सम्म बांध बांध्ने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश र संघ संस्थाहरु	१ वर्ष
	हावाहुरीले घरको क्षति गर्ने	<ul style="list-style-type: none"> अल्वेशटर छाना र चदराको प्रयोग गर्ने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश र संघ संस्थाहरु	१ वर्ष
	नीलगाईबाट अन्नवाली क्षति	खेतीयोग्य जमिनमा तारवार लगाउने	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश र संघ संस्थाहरु	१ वर्ष
	सर्प र स्यालको टोकाई	<ul style="list-style-type: none"> सर्पदंश र स्यालको टोकाईको भ्याक्सिनको व्यवस्था गर्ने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश र संघ संस्थाहरु	१ वर्ष
	सडक दुर्घटनाबाट बालबालिकाको मृत्यु	<ul style="list-style-type: none"> सांगुरा सडकहरु चौडा बनाउने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश र संघ संस्थाहरु	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> ट्राफिक नियमको कडाईका साथ पालना गराउने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश र संघ संस्थाहरु	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> सवारीको चाप नियन्त्रण गर्ने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश र संघ संस्थाहरु	१ वर्ष
	किराले धानवालीहरु नष्ट गर्ने	<ul style="list-style-type: none"> किरा नियन्त्रण गर्ने औषधीहरु लगाउने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश र संघ संस्थाहरु	१ वर्ष
	भूकम्पबाट घरहरु भत्किने क्षति हुने	<ul style="list-style-type: none"> भूकम्प प्रतिरोधी घरहरु निर्माण गर्ने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश र संघ संस्थाहरु	५ वर्ष
		भूकम्प प्रतिरोधी घर निर्माण सम्बन्धि जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश र संघ संस्थाहरु	१ वर्ष
	खडेरीबाट अन्न उत्पादनमा ह्रास	<ul style="list-style-type: none"> खेतीपातीकोलागि ठाउं ठाउंमा कुलो र नहरको व्यवस्था गर्ने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश र संघ संस्थाहरु	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> 				
	महामारीबाट मानिसहरुको मृत्यु हुने	<ul style="list-style-type: none"> पानी उमालेर खाने र स्वच्छ पानीको प्रयोग सम्बन्धि जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने 				

वडा नं ५

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	विपद् तथा जलवायूजनय जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरू	मुख्य जिम्मेवारी	श्रोतको व्यवस्था		सयम अवधी
				आन्तरिक	बाह्य	
	बाढीबाट डुवान भै धनजनको क्षति	<ul style="list-style-type: none"> भांभ नदीको ९ नम्बर ढोका देखि उत्तर पश्चिम राजपुर सम्म तटबन्ध गर्ने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	३ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> बागमती नदी छडके बांध पारी ८ वटा स्पर निर्माण गर्ने (तारजाली वोल्डर) 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	५ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> वडा नं ५ को वडहर्वाको बागमती नदीमा पुल निर्माण गर्ने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	५ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> बडहर्वा चोकदेखि पूर्व साइफन नेर कजवे कलभर्ट निर्माण गर्ने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	२ वर्ष
	नीलागाईबाट अन्नवालीको क्षति	नीलागाईलाई धपाएर जंगलमा पुरयाउने	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> अन्नवाली हुने क्षेत्रमा तारजाली लगाउने करीव २५ किलोमिटर वारीपारी 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	३ वर्ष
	खडेरीबाट अन्न उत्पादनमा ह्रास	<ul style="list-style-type: none"> स्टेट वोरिड. ५ वटा निर्माण गर्ने वारीपारी 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> सोलार मोटर वोरिड. २० वटा निर्माण गर्ने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	२ वर्ष
	हावाहुरीबाट घरको क्षति र अन्नवालीको क्षति	<ul style="list-style-type: none"> फुसको र खपडाकोघरलाई विस्तारै विस्थापित गरी पक्की घर बनाउने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	५ वर्ष
	असिनाबाट अन्नवालीको क्षति	<ul style="list-style-type: none"> असिनाबाट क्षति कम गर्न वाली विमा गर्ने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> असिनाले असर नगर्ने वालीहरु लगाउने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> असिनाबाट जोगिन टनेल खेती गर्ने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	२ वर्ष

					संस्था	
	सर्पको टोकाईबाट मानिसहरुको मृत्यु	<ul style="list-style-type: none"> ● स्वास्थ्य चौकीमा सर्पदंश सम्बन्धि भ्याक्सिनको व्यवस्था गर्ने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> ● सर्पदंशबाट जोगिने उपायहरुवारे जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	१ वर्ष
	शीतलहरबाट मानिसहरुको मृत्यु	<ul style="list-style-type: none"> ● गरीब तथा विपन्न परिवारलाई काठ दाउराको व्यवस्था गर्ने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	१ वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> ● शीतलहरबाट जोगिने उपायवारे जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	१ वर्ष
	भूकम्पबाट घरहरु भत्कीने र धनजनको क्षति	<ul style="list-style-type: none"> ● भूकम्प प्रतिरोधी घर निर्माणमा जोड दिने, प्रचार प्रसार गर्ने 	गाउँपालिका	गापा	प्रदेश सरकार, संघ संस्था	१ वर्ष

खण्ड ख : विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना

परिच्छेद १ : परिचय

१.१ पृष्ठभूमी

दुर्गा भगवती गाउँ पालिका बहुप्रकोपबाट प्रभावित गाउँपालिका मध्ये पर्दछ । बाढीबाट डुवान, कटान र पटान यस पालिकाको प्रमुख प्रकोप हो भने, वन्यजन्तुआतंक, खडेरी, शीतलहर, आगलागी, हावाहुरी, असिना, सडक दुर्घटना र सर्पदंश अन्य प्रकोपको रूपमा रहेको छ । यसैगरी भूकम्पिय जोखिम पनि यस गाउँपालिकाको अर्को प्रकोपको रूपमा रहेको छ । यस गाउँपालिका भित्र भएर बग्ने नदी र खोलानाला भ्रांभ, वागमती र मनुस्मारा हो भने यी नदि किनाराको नजिक रहेका घरधुरी र मानिसहरुको अवस्था जोखिममा रहेको पाईन्छ । वर्षातको समयमा वागमती नदीले भ्रांभ नदीलाई थुनीदिने हुनाले भ्रांभ नदीको पानी वस्तीमा पसी धनजनको क्षति हुने गरेको छ । यसैगरी वन्यजन्तुबाट अन्नवालीको क्षति यस गाउँपालिकाको अर्को ठुलो प्रकोपको रूपमा रहेको छ । प्रत्येक वर्ष नीलगाई, बंदेलले लगाएको अन्नवाली नष्ट हुने गरेको छ । यसका साथै वन्यजन्तुले मानिसहरुलाई पनि आक्रमण गरी घाइते गर्ने गरेको छ भने कहिलेकाही मृत्यु पनि हुने गरेको छ ।

यसका साथै बाढीको समयमा र अन्य समयमा सर्पदंशले मानिसहरुको मृत्यु हुने गरेको छ । जलवायु परिवर्तनका कारण र सिंचाईको सबै क्षेत्रमा पहुँच नपुगेको कारण खडेरीको समस्या पनि यस पालिकाका हुने गरेको छ । गरीबीका कारण यस पालिकाका गरीब समुदायका व्यक्तिहरु विशेष गरी वृद्धवृद्धा र बालबालिकाहरु शीतलहरबाट प्रभावित हुने गरेको छन् । प्रत्येक वर्ष २, ३ जना वृद्धवृद्धाहरुको चिसोको कारण मृत्यु हुने गरेको छ भने बालबालिकाहरुमा निमोनिया जस्ता रोगहरु देखिने गर्दछ । यसैगरी हावाहुरी, असिनाले पनि अन्नवाली साथै धनजनको क्षति हुने गरेको छ । सडको पहुँच र सवारी साधनको वृद्धिले सडक दुर्घटनाको जोखिम पनि बढाएको छ । अधिकांस घरहरु फुसका भएका कारण आगलागीले पनि प्रत्येक वर्ष क्षति हुने गरेको छ ।

१.२ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्य

- संभावित भविष्यमा हुन सक्ने विपद्लाई ध्यानमा राखी मानवा तथा धनजनको क्षति कम गर्न गाउँपालिकामा प्रभावकारी पूर्वतयारी गर्नु,
- विपद्मा परेका व्यक्ति, परिवार र समुदायलाई तत्काल खोज तथा उद्धार गरी जीवन रक्षा गर्नु
- विपद्बाट प्रभावित समुदायलाई सुरक्षित स्थानमा सम्मानजनक जीवनयापनका लागि आधारभूत सहयोग जस्तै गांस, वास, कपास, शिक्षा र स्वास्थ्य सेवा र आवश्यकता अनुसार नगद उपलब्ध गराउनु,
- संकटासन्न समुह महिला, बालबालिका, अपांग र जेष्ठ नागरिकलाई विशेष प्राथमिकता दिएर सहयोगका कार्यहरु गर्नु र उनीहरुको संरक्षण गर्नु

१.३ सरोकारवाला संस्थाहरुको पहिचान (आपतकालिन अवस्थामा सहयोग गर्न सक्ने संस्थाहरु)

क्र.स	सरोकारवाला संस्थाहरु	सम्पर्क व्यक्तिको नाम	पद	कार्य क्षेत्र	सम्पर्क नम्बर	इमेल ठेगाना
१	नेपाल प्रहरी	सुखाडी थारु	प्रहरी नायव निरिक्षक		९८५५०४४९५२	
२	सशस्त्र प्रहरी	बब्लु सिंह	„		९८४५७८९०८०	
३	रेडक्रस	नविन सिंह				
४	यूनिसेफ	अशोक कुमार भा	योजना र विपद जोखिम न्यूनीकरण अधिकृत		९८५५०९९८४९	
५	आसमान नेपाल					
६	आरडिसी	पारस हुसैन				
७	फिनिस चर्च					
८	यूएनएफपिए					
९	सेभ द चिल्ड्रेन					
११	माण्डवी	अंजु भा	कार्यकारी निर्देशक			
१२	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र					
१३	सनराइज बैंक	अभय कुमार कर्ण				
१४	विश्व खाद्	प्रेम चन्द्र				
१५	हाम्रो पालो	कमल क्षेत्री				
१६	Popole in Need	भयाम्पा लामा				
१७	एड्वा नेपाल	समिर भण्डारी				
१८	खानेपानी उपभोक्ता समिति	राम एकवाल सिंह				
१९	सरस्वती मावि	तेज नारायण शाह	प्रधानाध्यापक			
२०	संस्कृत मावि	पिएन भा	„			

१.४ क्लष्टर (विषयगत क्षेत्र) को पहिचान

सि.नं.	विषयगत क्षेत्र	अगुवा संस्था	सम्पर्क व्यक्ति	पद	सम्पर्क विवरण	इमेल
१	समन्वय, सूचना, संचार र खोज तथा उद्धार	गाउँपालिका	अरुण कुमार शाह	अध्यक्ष		
२	खाद्यान्न तथा नगद व्यवस्थापन	गाउँपालिका	सुरेश चौधरी	वडा अध्यक्ष वडा नं २		
३	गैर खाद् सामाग्री तथा आवास	गाउँपालिका	रामवावुराय यादव	वडा अध्यक्ष वडा नं ४		
४	स्वास्थ्य तथा पोषण	गाउँपालिका	प्रद्युम्न चौधरी	वडा अध्यक्ष वडा नं १		
५	खानेपानी तथा सरसफाई	गाउँपालिका	धर्मनाथ चौधरी	वडा अध्यक्ष वडा नं ५		
६	शिक्षा	गाउँपालिका	धर्मेन्द्र कुमार भ्ना	वडा अध्यक्ष वडा नं ३		
७	संरक्षण	गाउँपालिका	मंजु देवी	उपाध्यक्ष		

परिच्छेद २ : आपतकालिन प्रतिकार्य योजनाका क्रियाकलापहरु (बाढी)

१. क्लष्टर : समन्वय, सूचना, संचार र खोज तथा उद्धार

क्लष्टर अगुवा र सदस्यहरुको नाम र सर्म्पक नम्बर

सि.नं.	सदस्यहरुको नाम	संस्था	संस्थामा पद	क्लष्टरमा पद	सर्म्पक नम्बर	इमेल
१	अरुण कुमार शाह	गाउँपालिका	अध्यक्ष	क्लष्टर अगुवा	९८५५०२१४४१	
२	सुभाष भण्डारी	नेपाल प्रहरी	इन्सपेक्टर	सदस्य		
३	डिके घिमिरे	शशास्त्र प्रहरी	,,	सदस्य		
४	नविन सिंह	रेडक्रस		सदस्य		
५						
६						
७						

विपद्को संभावित परिदृश्य

दुर्गा भगवती गाउँपालिकामा भांभु नदी वागमती नदीमा आएको बाढी थुनी वस्तीमा पानी पसी डुवान भएको २०० घर परिवारको घर पूर्ण रुपमा क्षति भै नष्ट भएको छ भने अन्य कतिपय घरहरु क्षति भएको, मानिसहरु केही पक्की घरमा गएर बसेका छन्, १०० जना मानिसहरु डुवानको कारणले गर्दा घरको छतमा गएर उद्धारको प्रतीक्षा गरिरहेका छन् , केही मानिसहरुलाई वगाएर लगिरहेको दृश्य छ भने मानिसहरु उद्धारको अपेक्षामा रहेको छन् ।

क्लष्टरको उद्देश्य

- विपद्मा फसेका, वगाइरहेका मानिसहरुको खोज तथा उद्धार गरी जीवन रक्षा गर्ने
- विपद्मा परी घाइते भएकाहरुको तुरुन्त उद्धार गरी अस्पताल पुरयाउने व्यवस्था गर्ने
- विपद्बाट भएको क्षतिको यथार्थ तथ्यांक संकलन गर्ने र सोही अनुसार राहतको व्यवस्था मिलाउने
- विपद्बाट प्रभावितहरुको धनजनको सुरक्षाको प्रवन्ध मिलाउने
- विपद्मा परी मृत्यु भएकाहरुको व्यवस्थापन गर्ने

आपतकालिन प्रतिकार्य योजनाका क्रियाकलापहरु

बिपदको संभावित अवस्था	विपद् प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
बाढीले मानिस बगाइरहेको अवस्था, डुवानमा फसिरहेको, उद्धार सहयोगको अपेक्षा	<ul style="list-style-type: none"> ● स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको आपतकालीन बैठक बोलाउने ● जि.स.स. मा खबर जि.प्र.का. लाई सूचना प्रवाह गराई खोज तथा उद्धारकालागि सहयोग आह्वान गर्ने ● स्थानीय स्तरमा रहेका खोज तथा उद्धारकर्मीलाई परिचालन गर्ने डुंगा, डोरी को सहायताले बचाउने ● घाइतेहरुलाई तत्काल अस्पताल पुरयाउने व्यवस्था मिलाउने ● घटनाबारे प्रारम्भिक तथ्यांक संकलन गर्ने, इरा फाराम भर्ने ● स्थानीय आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्रलाई सक्रिय बनाई कार्य गर्ने 	गा.पा. अध्यक्ष वडा अध्यक्ष	गा. पा र वडा	प्रहरी नागरिक समाज	२४ घंटा भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● आवश्यक पर्ने ठाउँमा रवरवोट, मोटर बोट र हेलिकप्टरबाट उद्धार गर्न समन्वय गर्ने ● एफ. एम, रेडियो मार्फत विपदको अवस्था वारे सूचना प्रवाह गर्ने ● जिल्ला तथा अन्य गाउँ र नगरपालिका बाट थप सहायता लिने ● विपद् प्रभावितहरुलाई सेफ जोनमा राख्ने 	गाउँपालिका		पत्रकार, प्रहरी,	४८ घंटा भित्र

	<ul style="list-style-type: none"> ● विपद प्रभावितहरुको बहुमुल्य सर समानको सुरक्षा गर्ने 				
	<ul style="list-style-type: none"> ● मेसीन लगायत तालिम प्राप्त कुकुरको सहायताले खोज गर्ने ● विभिन्न संघ संस्था संग समन्वय गरी प्रभावितहरुलाई राहतको व्यवस्था गर्ने ● शवहरुको व्यवस्थापन गर्ने 			प्रहरी	७२ घंटा भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● बेपत्ता भएको मानिसको खोज तलास जारी राख्ने ● खोज तलासलाई निरन्तरता दिइराख्ने ● विस्तृत तथ्यांक संकलन गर्ने 				१ हप्ता भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● विपद्को अवस्थाको विस्तृत तथ्यांक संकलन गर्ने र क्षति तथा आवश्यकताको पहिचान गर्ने 				१५ दिन भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● कमि कमजोरीलाई सूधार गर्दै लैजाने ● स्थितिलाई सामान्यीकरण गर्दै जाने ● बगमतिमा बाढीमापन नाप केन्द्रको व्यवस्था ● मेबाइल वाट एस एम एस को व्यवस्था गर्ने 				१ महिना भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● पहिलो महिनाको कार्यलाई निरन्तरता दिदै जाने 				१ देखी ३ महिना भित्र

पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु

१. विषयगत क्षेत्र : समन्वय, सूचना, संचार र खोज तथा उद्धार

प्राथमिकता क्रम	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बहय (सहयोगी)	
	➤ डोरी, लाइफ ज्याकेट, कोदालो, टयुब, स्थानीय डुङ्गा, रवर वोट, आरा, त्रिपाल, सावेल, गैची, गल जस्ता सामग्रीहरुको व्यवस्था गर्ने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका	सुरक्षा निकाय	
	➤ प्राथमिक उपचारको सामग्रीहरुको व्यवस्था गर्ने	स्वास्थ्य शाखा गाउँपालिका	गाउँपालिका	रेडक्रस, सुरक्षा निकाय	
	➤ आवश्यक सामग्रीहरु सम्बन्धित निकायमा राख्ने पूर्व तयारी गर्ने	सम्बन्धित सरोकारवाला संस्थाहरु	गाउँपालिका	सम्बन्धित सरोकारवाला संस्थाहरु	
	➤ सम्भावित विपद् हुन सक्ने क्षेत्रको पहिचान गर्ने र सर्तक गराउने ➤ पूर्व तालिमको व्यवस्था (खोज उद्धार, प्राथमिक उपचार, शव व्यवस्थापन)	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका	रेडक्रस	
	➤ विपद् प्रभावितहरुलाई अस्थायी वस्नकोलागि सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका	नेपाल प्रहरी, शसस्त्र, प्रधानाध्यापकहरु	
	➤ बागमती र भांभु नदीमा साइरन जडान गर्ने वा पूर्व चेतावनी प्रणाली विकास गर्ने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार	
	➤ समुदाय स्तरमा खोज तथा उद्धार गर्न सक्ने, पौडी खेल्न सक्ने दक्ष जनशक्ति तयार गर्ने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका	रेडक्रस, शशस्त्र प्रहरी	
	➤ सूचना सकलनकोलागि आवश्यक पर्ने तालिमहरु संचालन गर्ने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका	रेडक्रस	
	➤ सूचना संकलनकालागि आवश्यक पर्ने फर्मेटहरु छपाई गरेर राख्ने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका	रेडक्रस	

२. क्लष्टर : खाधान्न तथा नगद व्यवस्थापन

क्लष्टर अगुवा र सदस्यहरुको नाम र सर्म्पक नम्बर

सि.नं.	सदस्यहरुको नाम	संस्था	संस्थमा पद	क्लष्टर	सर्म्पक नम्बर	इमेल
१	सुरेश चौधरी	गाउँपालिका	वडा अध्यक्ष २	क्लष्टर अगुवा		
२	आनन्द कुमार भा	गाउँपालिका	सदस्य	सदस्य		
३	अभय कुमार कर्ण	सनराइज बैंक	बैंक म्यानेजर	सदस्य		
४	प्रेमचन्द्र	विश्व खाद्	कार्यालय प्रमुख	सदस्य		
५						
६						
७						

विपद्को संभावित परिदृश्य

बाढी तथा अन्य विपद्का कारण गाउँपालिकाका करीव २०० घर परिवारको खादान्न डुवानमा परी नष्ट भएको । डुवानका कारण एक हप्ता सम्म स्थानीय पसलहरुमा समेत खादान्नहरुको पसल खुल्ल नसकी भोकभोकै वस्न बाध्य भएको अवस्था रहेको छ। महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक र अपांगता भएका व्यक्तिहरुलाई पौष्टिक खादान्नको अभाव भएको जसले गर्दा कुपोषणको अवस्था हुन सक्ने जोखिम बढेको छ। प्रभावित हुने हरुमा २५ जना जति गर्भवती र ३० जना सुत्केरी महिलाहरु छन् भने, ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाहरु १५० जना, जेष्ठ नागरिकहरु ५० जना र अपांगता भएका व्यक्तिहरु २० जना जति रहेको प्रारम्भिक तथ्यांकबाट जानकारी भएको छ ।

क्लष्टरको उद्देश्य

- विपद् प्रभावितहरुकोलागि तत्कालको लागि तयारी खाद् सामाग्रीहरु वितरण गरी जीवन रक्षा गर्ने
- सुत्केरी, गर्भवती, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक र अपांगता भएका व्यक्तिहरुलाई आवश्यक पर्ने पोषणका सामाग्रीहरु वितरण गर्ने
- विपद् प्रभावितहरुकोलागि कम्तिमा १ महिना सम्मकोलागि आवश्यक पर्ने खादान्न सामाग्रीहरु दाल, चामल, तरकारी, मरमसला, घिउतेल, आवश्यकता अनुसार, उमेर अनुसार, संस्कृती अनुसार र मौसम अनुसार उपलब्ध गराउने
- आवश्यकता अनुसार सुत्केरी, गर्भवती, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक र अपांगता भएका व्यक्तिहरुलाई सामाजिक सुरक्षा अर्न्तगता आपतकालिन नगद हस्तान्तरण गर्ने

बिपदको संभावित अवस्था	बिपद प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
बिपदको संभावित परिदृश्यमा उल्लेख भए अनुसार	<ul style="list-style-type: none"> खाद् तथा नगद व्यवस्थापन क्लष्टरको आकस्मिक बैठक बोलाउने बिपदबाट प्रभावितहरुकोलागि तत्कालकोलागि चाउचाउ, विस्कट, चिउरा, दालमोठ वितरण गर्ने महिला, बालबालिका र जेष्ठ नागरिककोलागि विस्कट, लिटो, दुध वितरण गर्ने खाद् सामाग्रीहरु वितरण गर्दा मिति नसकिएको, राम्ररी प्याक गरिएको र हावा नछिरेको सामाग्रीहरु वितरण गर्ने 	गाउँपालिका खाद् तथा नगद वितरण क्लष्टर	गापा बिपद व्यवस्थापन कोष	यूनिसेफ पोषण शाखा विश्व खाद्	२४ घंटा भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> प्रभावितहरुको प्रारम्भिक तथ्यांक संकलन गर्ने कति प्रभावित भएका छन्, गर्भवती, सुत्केरी, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपांगता भएका व्यक्ति सोही अनुसार तयार चाउचाउ, विस्कट, चिउरा, चीनि, चियापत्ति, दालमोठ वितरण गर्ने महिला, बालबालिका र जेष्ठ नागरिककोलागि विस्कट, लिटो, दुध,जुस वितरण गर्ने 	”	”	”	४८ घंटा भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> बिपदबाट प्रभावितहरुकालागि प्रति परिवार ५ केजीका दरले चामल, १ केजी दाल, १०० ग्राम मसला, वेसार, लसुन, नून र तरकारी वितरण गर्ने 				७२ घंटा भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> महिला, बालबालिका र जेष्ठ नागरिककोलागि 				१ हप्ता भित्र

	<p>अण्डा, लिटो, दुध, जुस, फलफूल उपलब्ध अनुसार वितरण गर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> ● वितरण कार्य व्यवस्थित गर्न स्वयंसेवकहरुलाई परिचालन गर्ने ● आवश्यकता अनुसार खाद् सामग्री लगायत मासु उपलब्ध गराउने 				
	<ul style="list-style-type: none"> ● विपद्बाट प्रभावितहरुको विस्तृत तथ्यांक संकलन गर्ने ● राहत प्रदान गर्ने निकायहरूसंग समन्वय गर्ने ● प्रभावितहरुकोलागि परिचय पत्र वितरण गर्ने कार्य गर्ने ● खाद्दान तथा विशेष अवस्थाका प्रभावितहरुलाई आवश्यकता अनुसार वैकमार्फत नगद हस्तान्तरण गर्ने ● गुणस्तरिय सामग्रीहरु वितरण भए नभएको अनुगमन गर्ने 	गापा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत र लेखा शाखा			१५ दिन भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● आवश्यकता अनुसार थप खाद्दानको व्यवस्था गर्ने 				१ महिना भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● अनुगमन गर्ने र थप सुधारका कार्यहरु गर्ने 				३ महिना भित्र

पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु

प्राथमिकता क्रम	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
	<ul style="list-style-type: none"> विपद व्यवस्थापन कोषबाट खाद्यान्न सामग्रीहरु जस्तै चाउचाउ, विस्कट, चिउरा, दालमोठ, लिटो, प्याकेट दुध, चिनी, आदि तयारी सामग्रीहरु पसलबाट खरिद गरी नविग्रने ठाउमा भण्डार गरी राख्ने 	गा. पा.	विपद व्यवस्थापन कोष	उद्योग वाणिज्य संघ स्थानीय व्यापारी स्थानीय क्लव	
	<ul style="list-style-type: none"> खाद् सामग्रीहरु जस्तै दाल, चामल, नून, मरमसला, तेल आदि नजीकैको पसलबाट आपतकालिन समयमा उपलब्ध गराउने गरी संभौता गरी राख्ने 	”	”		
	<ul style="list-style-type: none"> नगद हस्तान्तरणकोलागि गाउँपालिका भित्र रहेको बैंकमा संकटासन्न वर्ग जस्तै महिला, जेष्ठ नागरिक, अपांगता भएका व्यक्ति र ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाहरुको अभिभावकको खाता खोल्ने व्यवस्था गर्ने र सामाजिक सुरक्षा भत्तासंग लिंक गर्ने 	गापा लेखा शाखा	”	सनराईज बैंक	
	<ul style="list-style-type: none"> खाद्यान्न सामग्रीहरु वितरणकोलागि स्वयंसेवकहरु छनोट गर्ने र तालिम दिने 		”		
	<ul style="list-style-type: none"> प्रभावितहरुको पहिचानको लागि परिचय पत्र छपाई गरी तयारी अवस्थामा राख्ने 		”	रेडक्रस	

३. क्लष्टर : गैर खाद् सामाग्री तथा आवास

क्लष्टर अगुवा र सदस्यहरुको नाम र सम्पर्क नम्बर

सि.नं.	सदस्यहरुको नाम	संस्था	संस्थमा पद	क्लष्टर	सम्पर्क नम्बर	इमेल
१	रामवावुराय यादव	गाउँपालिका	वडा अध्यक्ष ४	क्लष्टर अगुवा		
२	नविन सिंह	रेडक्रस		सदस्य		
३		आसमान नेपाल		सदस्य		
४	अंजु भा	माण्डवी	कार्यकारी निर्देशक	सदस्य		
५		आरडिसी				
६	कमल क्षेत्री	हाम्रो पालो				
७	भयाम्पा लामा	People in Need				

विपद्को संभावित दृश्य

वाढी तथा अन्य विपद्का कारण गाउँपालिकाका करीव २०० घर परिवारको घरवार तथा लत्ताकपडाहरु डुवानमा परी नष्ट भएको । महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक र अपांगता भएका व्यक्तिहरुलाई न्यानो कपडा, ओढने ओछ्याउने नभएका कारण विरामी हुन हुन सक्ने जोखिम बढेको छ। तत्कालकोलागि विद्यालयमा बस्ने व्यवस्था भएता पनि शिविर नभएको कारणले व्यवस्थित बसोबासमा कठिनाई उत्पन्न भएको छ । प्रभावित हुने हरूमा २५ जना जति गर्भवती र ३० जना सुत्केरी महिलाहरु छन् भने, ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाहरु १५० जना, जेष्ठ नागरिकहरु ५० जना र अपांगता भएका व्यक्तिहरु २० जना जति रहेको प्रारम्भिक तथ्यांकबाट जानकारी भएको छ ।

क्लष्टरको उद्देश्य

- विपद् प्रभावितहरुकोलागि तत्कालको लागि अस्थायी आवास निर्माण गरी सुरक्षित बस्ने व्यवस्था मिलाउने
- सुत्केरी, गर्भवती, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक र अपांगता भएका व्यक्तिहरुलाई आवश्यक पर्ने लत्ताकपडा, ओढने ओछ्याउने र भाँडावर्तनका सामाग्रीहरु वितरण गर्ने

विपद् प्रतिकार्यका कार्यहरु

बिपदको संभावित अवस्था	विपद् प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
बाढीबाट डुवानमा परेका मानिसहरुलाई लत्ताकपडा, ओढने ओछ्याउने सामग्रीको अभाव	<ul style="list-style-type: none"> ● गैर खाद् र आवास क्लष्टरको आकस्मिक बैठक बोलाउने ● प्रभावितहरुलाई तत्काल सुरक्षित स्थलमा पुरयाउने ● प्राथमिक उपचारको व्यवस्था गर्ने ● प्रभावितलाई कम्बल, ब्यान्केट, ओढने ओछ्याउने सामग्रीहरु वितरण गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	रेडक्रस, संघ संस्था, प्रदेश सरकार, यूनिसेफ, यूएनडिपी	२४ घंटा भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● तत्काल शिविरको व्यवस्थाको चांजोपांजो मिलाउने ● अपांगता भएका व्यक्तिहरुकालागि ट्विल चेयरहरु वितरण गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	रेडक्रस, संघ संस्था, प्रदेश सरकार, यूनिसेफ, यूएनडिपी	४८ घंटा भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● प्रभावितलाई न्यानो कपडा, महिलाको लागि आन्तरिक कपडा, स्यानीटरी प्याडको व्यवस्था गर्ने, बालबालिकाकोलागि भोटो, टोपी वितरण गर्ने ● गर्मी मौसममा भुलको वितरण गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	रेडक्रस, संघ संस्था, प्रदेश सरकार, यूनिसेफ, यूएनडिपी	७२ घंटा भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● प्रभावितहरुलाई शिविरमा राख्ने व्यवस्था मिलाउने ● प्रभावितहरुकोलागि आवश्यक पर्ने भांडावर्तनहरु, दाउरा तथा ग्यांस चुलो वितरण गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	रेडक्रस, संघ संस्था, प्रदेश सरकार, यूनिसेफ, यूएनडिपी	१ हप्ता भित्र

	<ul style="list-style-type: none"> ● आवश्यकता अनुसार डिग्नीटी किट, बेबी किटहरु वितरण गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	रेडक्रस, संघ संस्था, प्रदेश सरकार, यूनिसेफ, यूएनडिपी	१५ दिन भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● खाद् तथा आवासको अनुगमन गरी आवश्यकता अनुसार थप सामग्रीहरु उपलब्ध गराउने ● 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	रेडक्रस, संघ संस्था, प्रदेश सरकार, यूनिसेफ, यूएनडिपी	१ महिना भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● आवश्यकता अनुसार प्रभावितहरुलाई घर फर्किने वातावरण तयार गरी घर फर्काउने 				३ महिना भित्र

पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु

प्राथमिकता क्रम	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
	<ul style="list-style-type: none"> वाढी आउनु पूर्व मौसम विभाग संग सर्म्पर्क राखी मौसम सम्बन्धि सूचना प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाउने, आवश्यक हाते माइक र साइरनहरु व्यवस्था गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	रेडक्रस, संघ संस्था, प्रदेश सरकार, यूनिसेफ, यूएनडिपी	१ वर्ष भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> सेफ सेल्टरको स्थान पहिचान गरी राख्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	रेडक्रस, संघ संस्था, प्रदेश सरकार, यूनिसेफ, यूएनडिपी	
	<ul style="list-style-type: none"> सेफ सेल्टर निर्माण गर्नकोलागि आवश्यक पर्ने दक्ष जनशक्ति र आवश्यक सामग्रीहरु त्रिपाल, किला, कांटी, डोरी, तयारी अवस्थामा राख्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	रेडक्रस, संघ संस्था, प्रदेश सरकार, यूनिसेफ, यूएनडिपी	
	<ul style="list-style-type: none"> लत्ताकपडा, ज्याकेट, टर्च, ग्यांस चुलो, भांडावर्तन, भुल, प्लाष्टिक, कम्बल, ओढने ओछ्याउने खरिद गरी भण्डार गरी राख्ने करीव २०० घर परिवारलाई 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	रेडक्रस, संघ संस्था, प्रदेश सरकार, यूनिसेफ, यूएनडिपी	
	<ul style="list-style-type: none"> अपांगता भएका व्यक्तिहरुकोलागि ह्वील चेयर, चस्मा, लौरो जस्ता सामग्रीहरु भण्डार गरी राखेन 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	रेडक्रस, संघ संस्था, प्रदेश सरकार, यूनिसेफ, यूएनडिपी	
	<ul style="list-style-type: none"> डिगनीटी किट, वेवी किटहरु संकलन गरी भण्डार गरी राख्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	रेडक्रस, संघ संस्था, प्रदेश सरकार, यूनिसेफ, यूएनडिपी	

४. क्लष्टर : स्वास्थ्य तथा पोषण

क्लष्टर अगुवा र सदस्यहरूको नाम र सम्पर्क नम्बर

सि.नं.	सदस्यहरूको नाम	संस्था	संस्थामा पद	क्लष्टर	सम्पर्क नम्बर	इमेल
१	प्रहृमन चौधरी	गाउँपालिका	वडा अध्यक्ष १	क्लष्टर अगुवा		
२		प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	मेडिकल अधिकृत	सदस्य		
३	बेकी	यूनिसेफ	अधिकृत	सदस्य		
४		गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा		सदस्य		
५	विरेन्द्र शाह	एड्वा नेपाल		सदस्य		
६	समिर भण्डारी	यूएनएफपिए		सदस्य		
७						

विपद्को संभावित दृश्य

दुर्गा भगवती गाउँपालिकामा भ्रंङ्ग नदी वागमती नदीमा आएको बाढी ले १० जना मानिसहरूको मृत्यु भएको १२४ जना घाइते भएको जसमध्ये महिला, बालबालिकाहरूको संख्या पनि उल्लेख्य मात्रामा रहेको छ । । प्रभावित हुने हरुमा २५ जना जति गर्भवती र ३० जना सुत्केरी महिलाहरू छन् भने, ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाहरू १५० जना, जेष्ठ नागरिकहरू ५० जना र अपांगता भएका व्यक्तिहरू २० जना जति रहेको प्रारम्भिक तथ्यांकबाट जानकारी भएको छ । बजार वन्द भएका कारण खाद्यान्नको अभाव भै गर्भवती तथा सुत्केरी र बालबालिकालाई पोषणको समस्या भएको अवस्था रहेको छ ।

क्लष्टरको उद्देश्य

- आपतकालिन अवस्थामा स्वास्थ्य र पोषण सेवा उपलब्ध गराई जीवन रक्षा गर्नु
- घाइतेहरूलाई तत्कालिन प्राथमिक उपचार सेवा र सिकिस्त घाइतेहरूलाई अस्पताल पुरयाउने व्यवस्था मिलाउने
- गर्भवती, सुत्केरी महिलाहरूलाई आपतकालिन सेवा उपलब्ध गराउने
- गर्भवती, सुत्केरी र बालबालिकाहरूलाई पोषण सेवा उपलब्ध गराउने
- शिविरमा रहेका प्रभावितहरूलाई स्वास्थ्य सम्बन्धि सेवा उपलब्ध गराउने

विपद् प्रतिकार्यका कार्यहरु

विपद्को संभावित अवस्था	विपद् प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
	<ul style="list-style-type: none"> ● स्वास्थ्य र पोषण क्लष्टरको आकस्मिक बैठक वस्ने ● घाइतेहरुलाई तत्काल प्राथमिक उपचार सेवा उपलब्ध गराउने ● सिकिस्त विरामी तथा घाइतेलाई एम्बुलेन्सको व्यवस्था गरी अस्पताल पुरयाउने व्यवस्था गर्ने ● स्वास्थ्यकर्मी परिचालन गरी क्षतिको प्रारम्भिक तथ्यांक संकलन गर्ने 	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ,	२४ घंटा भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● अस्थायी शिविर खडा गरी आकस्मिक औषधी उपचारको व्यवस्थापन गर्ने र उपचार कार्य गर्ने ● नियमित स्वास्थ्य सेवा संचालन गर्ने ● आवश्यकता अनुसार पोषण सम्बन्धि सेवा सुचारु गर्ने 	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ,	४८ घंटा भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● आकस्मिक बर्थिङ. सेन्टर, खोप सेवा र परिवार नियोजन सम्बन्धि सेवाहरु उपलब्ध गराउने 	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ,	७२ घंटा भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● शिविरमा वसोवास गरिरहेका परिवारकोलागि भुलहरु वितरण गर्ने ● लामखुट्टे नियन्त्रणका कार्यहरु संचालन गर्ने ● महिलाहरुकोलागि स्यानेटरी प्याड वितरण गर्ने ● सरसफाई सम्बन्धि चेतनामुलक कार्यक्रम 	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ,	१ हप्ता भित्र

	संचालन गर्ने				
	<ul style="list-style-type: none"> ● शीघ्र कुपोषणको एकिकृत व्यवस्थापन गर्ने ● भिटामिन औषधीहरु वितरण गर्ने ● जुकाको औषधी, आइरन चक्कीहरु वितरण गर्ने 				१५ दिन भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● 				१ महिना भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● 				३ महिना भित्र

पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु

प्राथमिकता क्रम	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	<ul style="list-style-type: none"> प्राथमिक स्वास्थ्य चौकी, स्वास्थ्य चौकीहरुमा आपतकालिन अवस्थाकालागि औषधी, उपकरण तथा सामाग्रीहरुको बफर स्टकहरु राख्ने 	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ,	१ वर्ष भित्र
२	<ul style="list-style-type: none"> एम्बुलेन्सको व्यवस्थापन गर्ने र तयारी अवस्थामा राख्ने 	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका	रेडक्रस	
३	<ul style="list-style-type: none"> दरवन्दी अनुसार स्वास्थ्यकर्मीहरुको व्यवस्थापन गर्ने 	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ,	
४	<ul style="list-style-type: none"> पोषिलो खानाहरुको तयारी गरी राख्ने 	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ,	
५	<ul style="list-style-type: none"> मेडिसिन भुलहरु खरिद गरी राख्ने 	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ,	
६	<ul style="list-style-type: none"> द्रुत प्रतिकार्य टोली गठन गर्ने र तालिम दिई तयारी अवस्थामा राख्ने 	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ,	
७	<ul style="list-style-type: none"> अस्थायी शिविर निर्माणकोलागि आवश्यक पर्ने सामाग्रीहरु गैर खाद् र आवास क्लष्टर संग समन्वय गरी राख्ने 	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ,	

५. क्लष्टर : खानेपानी तथा सरसफाई

क्लष्टर अगुवा र सदस्यहरुको नाम र सर्म्पर्क नम्बर

सि.नं.	सदस्यहरुको नाम	संस्था	संस्थमा पद	क्लष्टर पद	सर्म्पर्क नम्बर	इमेल
१	धर्मनाथ चौधरी	गाउँपालिका	वडा अध्यक्ष ५	क्लष्टर अगुवा		
२	अभय शंकरलाल कर्ण	गाउँपालिका	खानेपानी शाखा	सदस्य		
३	बोध नारायण श्रेष्ठ	यूनिसेफ	वास प्रमुख	सदस्य		
४	राम एकवाल सिंह	खानेपानी उपभोक्ता समिति		सदस्य		
५	पारस हुसैन	आरडिसी		सदस्य		
६						
७						

विपद्को संभावित दृश्य

बाढी तथा अन्य विपद्का कारण गाउँपालिकाका करीव २०० घर परिवारको खानेपानीका कलहरु पुर्ण रुपमा डुवान भै पानी पिउन योग्य नभएको । शौचालयहरु भत्किएर शौचालय जान समस्या भएको र पानी प्रदुषित भै भाडापखालाको महामारी हुने संभावना रहेको ।

क्लष्टरको उद्देश्य

- प्रभावितहरुकोलागि स्वच्छ खानेपानी उपलब्ध गराई थप जोखिम हुन नदिने
- अस्थायी शौचालयको व्यवस्था गरी हुन सक्ने भाडापखालाको महामारीलाई नियन्त्रण गर्ने
- खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धि जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने

विपद् प्रतिकार्यका कार्यहरु

विपद्को संभावित अवस्था	विपद् प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
	<ul style="list-style-type: none"> ● खानेपानी तथा सरसफाई क्लष्टरको आकस्मिक बैठक बस्ने ● खानेपानी र सरसफाई सम्बन्धि क्षतिको प्रारम्भिक तथ्यांक संकलन गर्ने ● तयारी रूपमा रहेका मिन्डरल वाटर, जारबाट पानी उपलब्ध गराउने 	गाउँपालिका खानेपानी शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	२४ घंटा भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● पानी शुद्धिकरणका सामग्रीहरु जस्तै पियुष, अक्वा गार्ड, फिल्टर जस्ता औषधी र औजारहरु वितरण गर्ने र प्रयोग गर्ने तरिकाबारे बताउने 	गाउँपालिका खानेपानी शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिस	४८ घंटा भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● शुद्ध पानीको प्रयोग, शौचालयको प्रयोग, हातधुने सम्बन्धि, सरसफाई सम्बन्धि जनचतेनामुलक कार्यक्रम संचालन गर्ने ● अस्थायी शौचालयहरु निर्माण गर्ने र प्रयोगकोलागि प्रोत्साहन गर्ने 	गाउँपालिका खानेपानी शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिस	७२ घंटा भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● मर्मत गरी वितरण गर्न सक्ने अवस्थाका हातेकलहरु मर्मत गरी पानी उपलब्ध गराउने ● हयाण्डपाइपहरुमा क्लिचिड. गरी पानी शुद्धिकरण गर्न लगाउने ● हाइजीन किटहरु वितरण गर्ने 	गाउँपालिका खानेपानी शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिस	१ हप्ता भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● खानेपानी र सरसफाई सम्बन्धि क्षतिको विस्तृत 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	यूनिसेफ,	१५ दिन भित्र

	<p>तथ्यांक संकलन गर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> ● खानेपानी र शौचालयको क्षतिको विस्तृत विवरण संकलन गर्ने 	खानेपानी शाखा		आरडिस	
	<ul style="list-style-type: none"> ● आवश्यकता अनुसार खानेपानी, खानेपानी शुद्धिकरणका सामग्रीहरु वितरण गर्ने ● भत्केको ठाउँमा उचा स्थानमा हयाण्ड पम्पहरु जडान गर्ने 	गाउँपालिका खानेपानी शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिस	१ महिना भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● विग्रेका भत्केका खानेपानी संरचनाहरु शौचालयहरु मर्मत गरी पुन प्रयोग गर्ने 	गाउँपालिका खानेपानी शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिस	३ महिना भित्र

पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु

प्राथमिकता क्रम	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	<ul style="list-style-type: none"> मिनरल वाटर, जारको पानी खरिद गरी भण्डार गरी राख्ने 	गाउँपालिका खानेपानी शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
२	<ul style="list-style-type: none"> मिनरल वाटर, जारको पानी वितरण गर्ने व्यापारी संग पूर्व संझौता गर्ने 	गाउँपालिका खानेपानी शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
३	<ul style="list-style-type: none"> पानी शुद्धिकरणका सामग्रीहरु जस्तै पियुष, अक्वा गार्ड, फिल्टर खरिद गरी भण्डार गरी राख्ने 	गाउँपालिका खानेपानी शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
४	<ul style="list-style-type: none"> आपतकालिन अवस्थाकालागि खानेपानीका पाइपहरु, टंकीहरु खरिद गरी भण्डार गर्ने 	गाउँपालिका खानेपानी शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
५	<ul style="list-style-type: none"> अस्थायी शौचालयका सामग्रीहरु जस्तै प्यानसेट, स्ट्याण्ड, सावुनहरु भण्डारण गरी राख्ने 	गाउँपालिका खानेपानी शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
६	<ul style="list-style-type: none"> हाइजीन किटहरु भण्डार गरी राख्ने 	गाउँपालिका खानेपानी शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
७	<ul style="list-style-type: none"> खानेपानी द्रुत टोली निर्माण गरी आवश्यक साधनहरुको व्यवस्था गर्ने 	गाउँपालिका खानेपानी शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र

६. क्लष्टर : शिक्षा

क्लष्टर अगुवा र सदस्यहरूको नाम र सर्म्पक नम्बर

सि.नं.	सदस्यहरूको नाम	संस्था	संस्थमा पद	क्लष्टर	सर्म्पक नम्बर	इमेल
१	धर्मेन्द्र कुमार भ्ना	गाउँपालिका	वडा अध्यक्ष १	क्लष्टर अगुवा		
२	विजय कुमार सिंह	गाउँपालिका	शिक्षा शाखा प्रमुख	सदस्य		
३	विमला मानन्धर	यूनिसेफ	शिक्षा प्रमुख	सदस्य		
४	तेज नारायण शाह	सरस्वती मावि	प्रअ	सदस्य		
५	पि एन भ्ना	संस्कृत मावि	प्रअ	सदस्य		
६		आसमान नेपाल		सदस्य		
७						

विपद्को संभावित दृश्य

बाढीका कारण दुर्गा भगवती गाउँपालिकामा डुवान भै आवतजावतकोलागि समस्या, विधालयमा पानी पसेर शैक्षिक सामाग्रीहरु नष्ट भएकोले पठनपाठनमा अवरोध साथै बालबालिकाहरुको किताब, कापी कलम डुवानमा परी नष्ट भएको। विधालयमा माटो, बालुवा थुप्रिएको र पठनपाठन हुन नसकेको अवस्था । विधार्थीहरुमा भय, डर र त्रासको कारणले विधालय आउन नसकेको अवस्था रहेको छ ।

क्लष्टरको उद्देश्य

- आपतकालिन अवस्थामा अस्थायी सिकाई केन्द्र तयार गरी बालबालिकाहरुको पठनपाठनलाई सुचारु गर्ने
- भयरहित वातावरण तयार गरी बालबालिकाहरुको पढन पाउने अधिकार सुनिश्चित गर्ने
- बालबालिकाहरु विचमै विधालय छोडने अवस्थालाई अन्त गरी बालबालिकाहरुको पठनपाठनलाई निरन्तरता दिने

विपद् प्रतिकार्यका कार्यहरु

विपद्को संभावित अवस्था	विपद् प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
	<ul style="list-style-type: none"> आपतकालिन शिक्षा समितिको बैठक बोलाउने शिक्षा क्षेत्रमा भएको क्षतिको प्रारम्भिक तथ्यांक संकलन गर्ने 	गाउँपालिका शिक्षा शाखा	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार, यूनिसेफ, आरडिसी	२४ घंटा भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> विपद्बाट प्रभावितहरुलाई विद्यालयमा भन्दा अन्य क्षेत्र भएमा त्याहा राख्न व्यवस्था गर्ने 	गाउँपालिका शिक्षा शाखा	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार, यूनिसेफ, आरडिसी	४८ घंटा भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> अस्थायी विद्यालय संचालन गर्नकोलागि आवश्यक पर्ने सामग्रीहरुको व्यवस्थापन गर्ने 	गाउँपालिका शिक्षा शाखा	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार, यूनिसेफ, आरडिसी	७२ घंटा भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> बालबालिकाहरुलाई विद्यालयमा फर्किन अभिभावकहरुसंग समुदायमा छलफल गर्ने आवश्यक सहयोगकोलागि जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाई र प्रदेश सरकार संग समन्वय गर्ने विद्यालयमा थुप्रिएका माटो,वालुवाहरु सफा गर्ने आपतकालिन अवस्थामा शिक्षण गर्न शिक्षकहरुको व्यवस्था गर्ने 	गाउँपालिका शिक्षा शाखा	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार, यूनिसेफ, आरडिसी	१ हप्ता भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> शिक्षकहरुलाई आपतकालिन शिक्षा वारे तालिम दिने अस्थायी सिकाई केन्द्र निर्माण गरी विद्यालय संचालन गर्ने 	गाउँपालिका शिक्षा शाखा	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार, यूनिसेफ, आरडिसी	१५ दिन भित्र

	<ul style="list-style-type: none"> ● बालबालिकाहरुलाई मनोरंजनात्मक क्रियाकलापहरु संचालन गर्ने ● विद्यालयमा जाने आउने बाटोहरु विग्रेको छु भन्ने मर्मत गर्ने ● विद्यालयमा भएको क्षतिको विस्तृत विवरण संकलन गर्ने ● विद्यालयमा डेस्क बेन्च, शौचालय, खानेपानीको अस्थायी व्यवस्था मिलाउने 				
	<ul style="list-style-type: none"> ● व्यवस्थित अस्थायी सिकाई केन्द्र निर्माण गर्ने र कक्षा संचालन गर्ने ● बालबालिकाकोलागि लुगा, खाजाको व्यवस्था मिलाउने 	गाउँपालिका शिक्षा शाखा	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार, यूनिसेफ, आरडिसी	१ महिना भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● शैक्षिक कार्यक्रमको अनुगमन गर्ने ● आवश्यकता अनुसार किताव, कापीकलम, स्टेशनरी, खेलकुदका सामग्रीहरु वितरण गर्ने ● आंशिक रुपमा भत्केका विद्यालयको मर्मत संभार गर्ने र पठनपाठन संचालन गर्ने 	गाउँपालिका शिक्षा शाखा	गाउँपालिका	प्रदेश सरकार, यूनिसेफ, आरडिसी	३ महिना भित्र

पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु

प्राथमिकता क्रम	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	<ul style="list-style-type: none"> बालबालिकाहरुलाई बाढीको समयमा सुरक्षित स्थानबारे जानकारी दिने र सुरक्षित स्थानमा जानेवारे नमुना अभ्यास गर्ने 	गाउँपालिका शिक्षा शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी, जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाई, प्रदेश सरकार	१ वर्ष भित्र
२	<ul style="list-style-type: none"> अस्थायी कक्षा संचालनकोलागि आवश्यक पर्ने त्रिपाल, टेन्ट, डोरी, किलाकांटीहरु भण्डारण गरी राख्ने 	गाउँपालिका शिक्षा शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी, जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाई, प्रदेश सरकार	१ वर्ष भित्र
३	<ul style="list-style-type: none"> पठनपाठनकोलागि आवश्यक पर्ने स्टुडेन्ट किट, इसिडी किट, मनोरंजन किट भण्डार गरी राख्ने 	गाउँपालिका शिक्षा शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी, जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाई, प्रदेश सरकार	१ वर्ष भित्र
४	<ul style="list-style-type: none"> आपतकालिन अवस्थामा पठनपाठन गर्न शिक्षकहरुलाई तालिम दिने 	गाउँपालिका शिक्षा शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी, जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाई, प्रदेश सरकार	१ वर्ष भित्र
५	<ul style="list-style-type: none"> अस्थायी सिकाई केन्द्र निर्माणकोलागि आवास क्लष्टर संग समन्वय गरी राख्ने 	गाउँपालिका शिक्षा शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी, जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाई, प्रदेश सरकार	१ वर्ष भित्र
६	<ul style="list-style-type: none"> आपतकालिन अवस्थामा सम्पर्क गर्न सम्बन्धित सरोकारवालाहरुको नाम र फोन नं तयारी अवस्थामा राख्ने 	गाउँपालिका शिक्षा शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी, जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाई, प्रदेश सरकार	१ वर्ष भित्र
७	<ul style="list-style-type: none"> अभिभावक भेला गरी आपतकालिन अवस्थामा गर्नुपर्ने पूर्वतयारीको वारेमा अभिमुखिकरण गर्ने 	गाउँपालिका शिक्षा शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी, जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाई, प्रदेश सरकार	१ वर्ष भित्र

७. क्लष्टर : संरक्षण

क्लष्टर अगुवा र सदस्यहरूको नाम र सर्पक नम्बर

सि.नं.	सदस्यहरूको नाम	संस्था	संस्थमा पद	क्लष्टर	सर्पक नम्बर	इमेल
१	मंजु देवी	गाउँपालिका	उपाध्यक्ष	क्लष्टर अगुवा		
२	मनिका जयसवाल	गाउँपालिका	महिला शाखा प्रमुख	सदस्य		
३	कामदेव खनाल	यूनिसेफ	संरक्षण अधिकृत	सदस्य		
४		यूएनएफपिए		सदस्य		
५		आरडिसी		सदस्य		
६		आसमान नेपाल		सदस्य		
७		सेभ द चिल्ड्रेन		सदस्य		
८		फिनिस चर्च		सदस्य		
९	अंजु भ्ना	माण्डवी	निर्देशक	सदस्य		

विपद्को संभावित दृश्य

बाढी तथा अन्य विपद्का कारण गाउँपालिकाका करीव २०० घर परिवार प्रभावित भएको । प्रभावित हुने हरूमा २५ जना जति गर्भवती र ३० जना सुत्केरी महिलाहरू छन् भने, ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाहरू १५० जना, जेष्ठ नागरिकहरू ५० जना र अपांगता भएका व्यक्तिहरू २० जना जति रहेको प्रारम्भिक तथ्यांकबाट जानकारी भएको छ । २०० घर परिवारका करीव १००० जना मानिसहरू शिविरमा बसोबास गरिरहेका छन् ।

केही बालबालिकाहरू हराएका कारण बाबुआमासंग छुट्टिएर बस्नु पर्ने अवस्था आएको छ । शिविरमा सहयोग गर्न विदेशी दातृ संस्था लगायत अन्य स्थानीय संघ संस्था र गाउँपालिका सक्रिय रूपमा लागिपरेका छन् । यस आपतकालिन अवस्थामा चोरी, डकैती, दुर्व्यवहार, हिंसा, भगडा जस्ता समस्याहरू हुन सक्ने जोखिम बढेको छ । बालबालिका र किशोरकिशोरीहरूलाई ललाई फकाई दुरुपयोग गर्ने, यौनशोषण गर्ने, बेचबिखन हुन सक्ने जोखिम पनि बढेर गएको छ ।

क्लष्टरको उद्देश्य

- बालबालिका, किशोरकिशोरी तथा महिलाहरूलाई आपतकालिन अवस्थामा संरक्षण दिने
- बालबालिका, किशोरकिशोरी तथा महिलाहरूलाई हुन सक्ने यौन हिंसा, बेचबिखन तथा दुर्व्यवहारमा नियन्त्रण गर्ने
- किशोरकिशोरी तथा महिलाहरूलाई आपतकालिन अवस्थामा आवश्यक पर्ने सामग्रीहरू उपलब्ध गराउने
- अपांगता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिकलाई आवश्यकता अनुसार सहयोग उपलब्ध गराउने

विपद् प्रतिकार्यका कार्यहरु

विपद्को संभावित अवस्था	विपद् प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
	<ul style="list-style-type: none"> ● संरक्षण क्लष्टरको आकस्मिक बैठक वस्ने ● प्रभावित महिला, बालबालिका, अपांगता भएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरिकको प्रारम्भिक तथ्यांक संकलन गर्ने ● हराइरहेका बालबालिकाहरुको खोज तथा उद्धार क्लष्टर संग समन्वय गरी खोजी गर्ने ● प्रभावित महिला, बालबालिका, अपांगता भएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरिकको प्राथमिकताका साथ उद्धार गर्न समन्वय गर्ने 	गाउँपालिका महिला शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	२४ घंटा भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● प्रभावित महिला, बालबालिका, अपांगता भएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरिकलाई सुरक्षित स्थानमा राख्ने ● प्रभावित महिला, बालबालिका, अपांगता भएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरिकको तयारी खाना पुगे नपुगेको भेदभाव भए नभएको सुनिश्चित गर्ने 	गाउँपालिका महिला शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	४८ घंटा भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● अस्थायी शिविरहरु बालमैत्री, महिला मैत्री र अपांगता मैत्री भए नभएको सुनिश्चित गर्ने 	गाउँपालिका महिला शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	७२ घंटा भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● प्रभावित महिला, बालबालिका, अपांगता भएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरिकलाई आवश्यकता अनुसार औषधी, पोषण सामग्री, खाद्यान्न तथा नगद 	गाउँपालिका महिला शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी, स्थानीय प्रहरी	१ हप्ता भित्र

	<p>वितरण गर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> ● प्रभावित महिला, बालबालिका तथा किशोरकिशोरीहरूलाई हुन सक्ने हिंसा, यौनहिंसा सम्बन्धि निगरानी समुह मार्फत राख्ने 				
	<ul style="list-style-type: none"> ● प्रभावित महिला, बालबालिका तथा किशोरकिशोरीहरूलाई दुरुपयोग र बेचबिखन हुन सक्ने पक्षवारे जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ● हराएका छुट्टिएका बालबालिकाहरू छन् भने आमाबाबुसंग पुनर्मिलन गराउने ● मनोसामाजि समस्या भएका महिला, बालबालिका, अपांगता भएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरिकलाई मनोसामाजिक परामर्श दिने 	गाउँपालिका महिला शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१५ दिन भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● स्थानीय क्लव, निगरानी समुह, गाउँपालिका र नेपाल प्रहरीले निरन्तर बाहिरबाट आउने व्यक्तिहरू रुपमा निगरानी राख्ने 	गाउँपालिका महिला शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ महिना भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> ● निरन्तर निगरानी, जनचेतना अभिवृद्धि, अनुगमन र मुल्यांकन गरी आवश्यकता अनुसार थप सहयोग गर्ने 	गाउँपालिका महिला शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	३ महिना भित्र

पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु

प्राथमिकता क्रम	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	<ul style="list-style-type: none"> विपद् पूर्व महिला, बालबालिका, किशोरकिशोरीलाई विपद्को समयमा हुन सक्ने जोखिम बारे तालिम दिने 	गाउँपालिका महिला शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
२	<ul style="list-style-type: none"> सेवा प्रवाह गर्ने सरोकारवालासंस्थाहरुलाई विपद्को समयमा महिला, बालबालिका, किशोरकिशोरीलाई कसरी सुरक्षित राख्न सकिन्छ भन्ने बारेमा तालिम दिने 	गाउँपालिका महिला शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
३	<ul style="list-style-type: none"> मनोसामाजिक परामर्श दिन सक्ने दक्ष जनशक्ति तयार गर्ने 	गाउँपालिका महिला शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
४	<ul style="list-style-type: none"> विपद्को समयमा महिला, बालबालिका, किशोरकिशोरी, अपांगता भएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरिकलाई आवश्यक पर्ने खाद् तथा गैर खाद् सामग्रीको भण्डारण भए नभएको सुनिश्चित गर्ने 	गाउँपालिका महिला शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
५	<ul style="list-style-type: none"> विपद्को समयमा महिला, बालबालिका, किशोरकिशोरी, अपांगता भएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरिकलाई सुरक्षित स्थानमा जाने बारे अभिमुखिकरण गर्ने 	गाउँपालिका महिला शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
६	<ul style="list-style-type: none"> 	गाउँपालिका महिला शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
७	<ul style="list-style-type: none"> 	गाउँपालिका महिला शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र

परिच्छेद ३ : पुनर्लभिका क्रियाकलापहरू (पुनर्निर्माण र पुनर्स्थापना)

१. भौतिक पूर्वाधार

प्राथमिकता क्रम	पुनर्लभिका क्रियाकलापहरू	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	● भत्केका भवन, सडक, कुलो, नहर, विधालय आदिको भग्नावशेषहरू हटाउने	गाउँपालिका पूर्वाधार शाखा	गाउँपालिका	जिल्ला समन्वय समिति	६ महिना
२	● पुनर्निर्माण गर्नुपर्ने क्षतिको विस्तृत तथ्यांक संकलन गर्ने	गाउँपालिका पूर्वाधार शाखा	गाउँपालिका	जिल्ला समन्वय समिति	६ महिना
३	● विग्रेका भत्केका कुलो, नहर, सडकहरूको पुनर्निर्माण गर्ने र पुनर्निर्माण गर्दा पहिलेका भन्दा भन् राम्रो र बलियो निर्माण भन्ने अवधारणा अनुसार निर्माण गर्ने	गाउँपालिका पूर्वाधार शाखा	गाउँपालिका	सडक विभाग, सिंचाई विभाग	२ वर्ष भित्र
४	● व्यक्तिगत घरहरू पुनर्निर्माण गर्दा बाढी, भूकम्प, हावाहुरी, चट्यांग, शीतलहर र आगलागीले क्षति नुहने र असर नुहुने तरिकाले निर्माण गर्ने र भवन आचार संहिताको पालना गर्ने	गाउँपालिका पूर्वाधार शाखा	गाउँपालिका	स्थानीय समुदाय, दातृ संस्थाहरू	२ वर्ष भित्र
५	● विजुलीको पोलहरू नढल्ने गरी बलियो निर्माण गर्ने	गाउँपालिका पूर्वाधार शाखा	गाउँपालिका	विद्युत प्राधिकरण	२ वर्ष भित्र
६	● विधालयहरू पुनर्निर्माण गर्दा बाढी, भूकम्प, हावाहुरी, चट्यांग, शीतलहर र आगलागीले क्षति नुहने र असर नुहुने तरिकाले निर्माण गर्ने	गाउँपालिका पूर्वाधार शाखा	गाउँपालिका	जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाई, दातृ संस्थाहरू	२ वर्ष भित्र
७	● आंशिक रूपमा भत्केका सार्वजनिक भवन, विधालयहरूको प्रवलीकरण गरी मजबुत बनाउने	गाउँपालिका पूर्वाधार शाखा	गाउँपालिका	जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाई, दातृ संस्थाहरू	२ वर्ष भित्र
८	● स्वास्थ्य संस्थाका भवनहरू पुनर्निर्माण गर्दा बाढी, भूकम्प, हावाहुरी, चट्यांग, शीतलहर र आगलागीले क्षति नुहने र	गाउँपालिका पूर्वाधार शाखा	गाउँपालिका	स्वास्थ्य संस्था र दातृ निकाय	२ वर्ष भित्र

	असर नुहुने तरिकाले निर्माण गर्ने				
९	<ul style="list-style-type: none"> जोखिम स्थानहरु जस्तै विधालय, समुदाय, जग्गाजमिन, व्यवसाय, र भत्केका बांधहरुमा तटवन्ध गर्ने 	गाउँपालिका पूर्वाधार शाखा	गाउँपालिका	दातृ निकाय	२ वर्ष भित्र
	<ul style="list-style-type: none"> 				

२. जिविकोपार्जन

प्राथमिकता क्रम	पुनर्लाभिका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	<ul style="list-style-type: none"> विपद्बाट प्रभावित परिवारहरुकोलागि जिविकोपार्जनकोलागि सीपमुलक तालिमहरु संचालन गर्ने 	गाउँपालिका कृषी तथा पशु शाखा	गाउँपालिका	जिल्ला कृषी ज्ञान केन्द्र	१ वर्ष भित्र
२	<ul style="list-style-type: none"> कृषकहरुलाई सुपथ मुल्यमा मल, विउ र अन्य औजारहरु उपलब्ध गराउने 	गाउँपालिका कृषी तथा पशु शाखा	गाउँपालिका	जिल्ला कृषी ज्ञान केन्द्र	१ वर्ष भित्र
३	<ul style="list-style-type: none"> प्रभावितहरुलाई रोजगार तथा स साना घरेलु उद्योगहरु खोल्न सहयोग गर्ने 	गाउँपालिका कृषी तथा पशु शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ र अन्य संघ संस्थाहरु	१ वर्ष भित्र
४	<ul style="list-style-type: none"> प्रभावितहरुलाई व्यापार व्यवसाय गर्नकोलागि थोरै भन्दा थोरै व्याजदरमा बैंकसंग समन्वय गरी ऋण सहायता उपलब्ध गराउने 	गाउँपालिका कृषी तथा पशु शाखा	गाउँपालिका	स्थानीय बैंक	१ वर्ष भित्र
५	<ul style="list-style-type: none"> अपांगता भएका, एकल महिला र पुरुषकोलागि जिविकोपार्जनको विशेष व्यवस्था मिलाउने 	गाउँपालिका कृषी तथा पशु शाखा	गाउँपालिका	गापा महिला शाखा, यूनिसेफ,	१ वर्ष भित्र
६	<ul style="list-style-type: none"> गर्भवती, सुत्केरी, ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाका, अपांगता भएका व्यक्ति, लागि पोषण सहयोग गर्न आवश्यकता अनुसार खाद्यान्न तथा नगद सहयोग उपलब्ध गराउने । नगद सहयोग बैंक मार्फत उपलब्ध गराउने 	गाउँपालिका कृषी तथा पशु शाखा	गाउँपालिका	गापा महिला शाखा, यूनिसेफ,	१ वर्ष भित्र

३. खानेपानी र सरसफाई

प्राथमिकता क्रम	पुनर्लाभिका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	<ul style="list-style-type: none"> विग्रेका भत्केका हयाण्ड पम्पहरु, पाइपलाइनहरुको मर्मत गर्ने र पुनर्निर्माण गर्दा उचा स्थानमा जडान गर्ने र बाल मैत्री, अपांग मैत्री बनाउने 	गाउँपालिका खानेपानी शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
२	<ul style="list-style-type: none"> विग्रेका भत्केका शौचालयहरु बहुप्रकोपबाट क्षति नहुने गरी पुनर्निर्माण गर्ने र बाल मैत्री, अपांग मैत्री बनाउने 	गाउँपालिका खानेपानी शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
३	<ul style="list-style-type: none"> सरसफाई सम्बन्धि, हातधुने सम्बन्धि जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने 	गाउँपालिका खानेपानी शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
४	<ul style="list-style-type: none"> पानी शुद्धिकरण सरसफाई सम्बन्धि सामाग्रीहरु वितरण गर्ने 	गाउँपालिका खानेपानी शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
५	<ul style="list-style-type: none"> 				

४. शिक्षा

प्राथमिकता क्रम	पुनर्लाभका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	<ul style="list-style-type: none"> विग्रेका भत्केका विधालयहरुको पुननिर्माण कार्य शुरु गर्ने 	गाउँपालिका पूर्वाधार शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	६ महिना
२	<ul style="list-style-type: none"> विधालयका भत्केका भग्नावशेषहरुलाई हटाउने कार्य गर्ने 	गाउँपालिका पूर्वाधार शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	६ महिना
३	<ul style="list-style-type: none"> पुननिर्माणका कार्यहरु शुरु गर्दा भूकम्प, हावाहुरी, बाढी, पहिरो, चट्ट्याङ्ग, वन्यजन्तु, आगलागी आदि बहु प्रकोपको जोखिमबाट सुरक्षित हुने गरी (Build, Back, Better) को अवधारणा अनुसार संरचना निर्माण गर्ने 	गाउँपालिका पूर्वाधार शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	२ वर्ष भित्र
४	<ul style="list-style-type: none"> विधालय संरचना बनाउदा अपांग मैत्र, बाल मैत्री र महिला मैत्री निर्माण गर्ने 	गाउँपालिका पूर्वाधार शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	२ वर्ष भित्र
५	<ul style="list-style-type: none"> विधालयको शौचालय बहुप्रकोपबाट सुरक्षित लगायत अपांग मैत्री, बाल मैत्री र महिला मैत्री निर्माण गर्ने 	गाउँपालिका पूर्वाधार शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
६	<ul style="list-style-type: none"> विधालयमा विपद् जोखिम न्यूनिकरण र व्यवस्थापन सम्बन्धि अतिरिक्त कक्षाहरु संचालन गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
७	<ul style="list-style-type: none"> मनोसामाजिक समस्या भएका बालबालिकाहरुलाई संरक्षण क्लष्टर संग समन्वय गरी मनोसामाजिक परामर्श दिने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
८	<ul style="list-style-type: none"> विधालय संचालनकोलागि आवश्यक पर्ने फर्निचर, डेस्क वेन्च, र अन्य शैक्षिक सामाग्रीहरुको व्यवस्था गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
९	<ul style="list-style-type: none"> विधालयमा मनोरंजनात्मक कार्यक्रमहरु, खेलकुदहरु संचालन गरी भयरहित वातावरण तयार गर्ने 	गाउँपालिका	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र

५. स्वास्थ्य र पोषण

प्राथमिकता क्रम	पुनर्लाभका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	● विग्रेका भत्केका र क्षति भएका स्वास्थ्य संरचनाहरुको विस्तेत क्षतिको विवरण संकलन गर्ने	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
२	● प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रको भुइतला डुवान हुने भएकोले तत्काल तेश्रो तला थप निर्माण गर्ने	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
३	● प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र सम्म आउने बाटोको निर्माण गर्ने	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
४	● बडहवामा बर्थिड. सेन्टरकोलागि सुरक्षित भवन निर्माण गर्ने	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
५	● प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रमा क्षति भएको मेशिन तथा औजारहरुको पुन नयां खरिद गर्ने	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
६	● वक्तिको व्याकअपकोलागि जेनेरेटर वा सोलार खरिद गर्ने जस्ले गर्दा Cold Chain र Vaccine राख्न सजिलो हुने	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
७	● भलोहियामा मा स्वास्थ्य चौकी निर्माणकोलागि जग्गाको व्यवस्था गर्ने	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
८	● SC Center विकास गर्ने	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
९	● गर्भवती, सुत्केरी र ५ वर्ष मुनिका बालबालिकालाई पोषण सहयोग गर्ने	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
१०	● प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रमा पानी निकासको व्यवस्था मिलाउने	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
११	● फोहरजन्य पदार्थ विसर्जन गर्ने व्यवस्था गर्ने	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र
१२	● सर्पदशं र स्यालको टोकाईको उपचारकोलागि दक्ष जनशक्ति र औषधीको सुईको व्यवस्था गर्ने	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी	१ वर्ष भित्र

६. संरक्षण

प्राथमिकता क्रम	पुनर्लाभिका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
			आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	<ul style="list-style-type: none"> ● प्रभावित बालबालिकाहरुको आवासकोलागि बाल आश्रम केन्द्र, शिक्षा र स्वास्थ्यको व्यवस्था गर्ने 	गाउँपालिका महिला शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी, माण्डवी	३ वर्ष भित्र
२	<ul style="list-style-type: none"> ● अपांगत पुनर्स्थापना केन्द्र, सामाग्री तथा औषधी उपचारको व्यवस्था मिलाउने र पुनर्स्थापना गर्ने 	गाउँपालिका महिला शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी, माण्डवी	१ वर्ष भित्र
३	<ul style="list-style-type: none"> ● महिला तथा किशोरकिशोरीहरुलाई विभिन्न आयमुलक कार्यक्रममा सहभागी गराई जिविकोपार्जन सहज बनाउने 	गाउँपालिका महिला शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी, माण्डवी	१ वर्ष भित्र
४	<ul style="list-style-type: none"> ● प्रभावित महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक र अपांगता भएका व्यक्तिहरुकोलागि नगद प्रवाहको व्यवस्था मिलाउने 	गाउँपालिका महिला शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी, माण्डवी	१ वर्ष भित्र
५	<ul style="list-style-type: none"> ● मनोसामाजिक समस्या भएका प्रभावितहरुलाई निरन्तर मनोसामाजिक समस्या उपलब्ध गराउने साथै सिकिस्त मनोसामाजिक समस्या भएकाहरुको औषधी उपचारको व्यवस्था गर्ने 	गाउँपालिका महिला शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी, माण्डवी	१ वर्ष भित्र
६	<ul style="list-style-type: none"> ● विभिन्न सचेतना केन्द्रहरुको स्थापना गरी प्रहरीको संलग्नतामा लैगिक दुर्व्यवहार, दुरुपयोग रोक्नकोलागि कार्य गर्ने 	गाउँपालिका महिला शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी, माण्डवी	१ वर्ष भित्र
७	<ul style="list-style-type: none"> ● प्रभावितहरुको मनोबल उच्च बनाउन, यौनजन्य रोगको बारे नागरिक समाज, पालिकाले जनचेतनामुलक कार्यक्रम गर्ने 	गाउँपालिका महिला शाखा	गाउँपालिका	यूनिसेफ, आरडिसी, माण्डवी	१ वर्ष भित्र